СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CIX П'ЯТНИЦЯ, 12 КВІТНЯ 2002 РОКУ ЧИСЛО 15 VOL. CIX FRIDAY, APRIL 12, 2002 No. 15

Візита в Україні заступника Генерального секретаря ООН К. Осіми

Кендзо Осіма у Чорнобилі покладає квіти до пам'ятника загиблим ліквідаторам Чорнобильської аварії. *Фото УНІАН*

КИЇВ. – В Україні 2-3 квітня перебував заступник Генерального секретаря ООН з гуманітарних питань, координатор Чорнобильських програм Кендзо Осіма. Його візиту у Києві очікували зі зрозумілою тривогою – адже лютневий звіт ООН з питань Чорнобиля став неприємною несподіванкою для представників української громадськости та людей, чию долю і чиї життя було зламано цією катастрофою. З чим же приїхав до Києва чільний представник ООН?

Кендзо Осіма провів у Києві переговори з міністрами закордонних справ Анатолієм Зленком і надзвичайних ситуацій Василем Дурдинцем. Вони стосувалися проблем захисту населення, що потерпіло внаслідок Чорнобильської катастрофи. Про свою візиту координатор ООН сказав: „Я відвідую Росію, Україну і Білорусь, щоб ознайомити уряди цих держав із новою стратегією ООН на Чорнобильському напрямку. Хочу повідомити, що світова спільнота і надалі надаватиме допомогу державам, які потерпіли внаслідок аварії на ЧАЕС".

За словами Кендзо Осіми, час переходити на новий, конструктивніший рівень співпраці: від надання гуманітарної допомоги до концентрації зусиль на випрацюванні проєктів розвитку територій, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС, від одноразових акцій до забезпечення соціяльного захисту населення, яке живе на уражених радіяцією територіях. ООН разом з урядами держав, що потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи, розробляє нову стратегію співпраці, що ґрунтується на висновках лютневого звіту ООН з Чорнобиля. Цей звіт було представлено 6 лютого у Нью-Йорку, Києві, Мінську і Москві.

Щоправда, не всі в Україні згодні з висновками ООН і не впевнені у тому, що нова стратегія міжнародної спільноти щодо розв'язання Чорнобильських проблем буде адекватна тій ситуації, що склалася на уражених радіяцією територіях. За словами експерта Комітету з питань радіяційного захисту населення Наталії Преображенської, українські чиновники не дають змогу міжнародним експертам ознайомитися з матеріялами, що свідчать про реальний стан зі захворюваннями населення, ураженого радіяцією. І чим далі від Чорнобильської катастрофи, тим менше шансів у людства дізнатися всю правду про маштаби цієї трагедії.

Після візити Кендзо Осіма заявив 9 квітня, що Чорнобиль і далі потребує міжнародної допомоги і зараз перебуває у небезпеці перетворитись на „забуту кризу".

УНІАН

Обговорено розвиток взаємин США з Україною

ВАШІНҐТОН. – 9 квітня робоча група в Центрі стратегічних та міжнародних студій обговорила на своєму засіданні дальшу стратегію співпраці США з Україною. Робоча група з проблем України була створена в Центрі задовго до парляментських виборів. До неї ввійшли представники Державного департаменту США, Конґресу, дипломати та представники ряду інституцій, які працюють з програмами для України. Багато в чому саме цій групі варто завдячувати активности американського політикуму стосовно України в період передвиборної кампанії.

Перше засідання робочої групи після парляментських виборів в Україні розпочав колишній посол США в Україні Вільям Ґрін Мілер. Спостерігаючи за процесами в Україні з моменту здобуття нею незалежности, відомий дипломат висловив задоволення тим, що в Україні демократичним шляхом до парляменту пройшли різного типу опозиційні партії та бльоки В. Ющенка, Ю. Тимошенко та О. Мороза. Він підкреслив, що за даних обставин опозиція є демократичною, прозахідньою і дуже різноманітною з точки зору професійного рівня. Щодо майбутнього Верховної Ради України В. Міллер зазначив: „Ми можемо очікувати демократичних дебатів у Верховній Раді про майбутнє уряду, напрям розвитку економіки та позиції України у світі. Групи, які вважають, що державне майно й добробут країни належать народові, будуть в опозиції до олігархів, для яких майбутнє України не важливе. Це буде реальний парлямент, де будуть відбуватись дебати. І на мою думку, ці вибори є пунктом творення нової політичної культури і нового етапу зрілости".

Докладніше про вибори, порушення та проблеми розповів радник комісії з безпеки та співробітництва в Европі при Конґресі США Орест Дейчаківський, який повернувся з України. Він вважає, що порушення, хоча й мали місце, не вплинули на результати голосування. Відповідаючи на запитання радіо „Свобода" про дальші кроки американської дипломатії щодо України, Орест Дейчаківський сказав: „Багато залежатиме від того, що далі станеться в Україні, як вийдуть інформації про продаж зброї українським урядом до деяких країн. Це може пошкодити. Далі немає проґресу щодо справи Г. Ґонґадзе, що також матиме вплив на погляди американської дипломатії".

Мирослава Ґонґадзе

Д-р Г. Блікс: нема свідчень про продаж Україною зброї Іракові

Розмова головного редактора „Свободи" Ірени Яросевич з виконавчим директором Комісії ООН з питань моніторінгу, контролі та інспекції щодо Іраку.

Напередодні парляментських виборів 31 березня в українській пресі з'явилися звинувачення, нібито урядовці України, зокрема Президент Леонід Кучма, прямо пов'язані з незаконним продажем зброї Іракові. Від початку оголошення санкцій ООН проти Іраку у 1990 році, цій країні заборонено отримувати звичайну зброю і компоненти, котрі б дозволяли виготовляти таку зброю – в тому числі танки, літаки, ракети тощо, усі елементи, пов'язані з виготовленням зброї масового знищення, тобто хемічної, біологічної і ядерної, а також технології подвійного використання – те, що може мати застосування як у мирних цілях, так і у воєнних.

Звинувачення проти Президента Л. Кучми представив Олександер Жир – тодішній народний депутат, голова тимчасової парляментської комісії з розстеження обставин зникнення журналіста Григорія Ґонґадзе. Коли раніше в цьому році О. Жир відвідав США, він мав нагоду переслухати записи, зроблені Миколою Мельниченком, колишнім президентським охоронцем, котрий тепер перебуває у США. З тих записів, заявив О. Жир, він почув розмову, під час якої Президент Л. Кучма говорив про продаж Іракові військового обладнання вартістю 100 мільйонів долярів – тобто про дію, котра прямо суперечить міжнародним санкціям щодо Іраку. На підставі інформацій, отриманих „Свободою", розмова у кабінеті

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Україна прагне виключення з „чорного списку“

КИЇВ. – 8 квітня голова податкової міліції України Віктор Жвалюк повідомив, що Україна домагатиметься від Міжнародної організації з протидії легалізації незаконних капіталів виключити її з чорного списку країн, що не борються з „відмиванням грошей“. Делеґація міжнародних експертів у галузі боротьби з цими злочинами прибуде до Києва наприкінці квітня. Представники податкової адміністрації України мають намір переконати міжнародних експертів, що Карний кодекс України також дозволяє перешкоджати відмиванню брудних коштів. Від січня рух грошей в Україні також контролює спеціяльно створена у системі Міністерства фінансів фінансова розвідка. За півроку декларованої владою інтенсивної боротьби з брудним капіталом поки не названо жодного нового прізвища і не завершено розслідування старих голосних справ.

Прем'єр виступає за єдиний провладний бльок в Раді

КИЇВ. – Український прем'єр-міністер Анатолій Кінах виступає проти розподілу бльоку партій „За єдину Україну!“ на декілька фракцій у новій Верховній Раді. Про це він сказав журналістам 9 квітня в Казахстані, де брав участь в Евразійській економічній зустрічі. А. Кінах зазначив, що більшість має бути зформована на базі загальнодержавних пріоритетів, а не розподілі парляментських і урядових посад. Прем'єр наголосив на тому, що заради створення більшости „За єдину Україну!“ буде вести переговори як з правими, так і з лівими силами у парляменті. Минулого тижня представник бльоку партій „За єдину Україну“ Дмитро Табачник заявив журналістам, що бльок може розділитися на декілька фракцій у новій Верховній Раді. 5 квітня в Криму Анатолій Кінах мав зустріч з Президентом Леонідом Кучмою, під час якої обговорювалося співробітництво уряду і парляменту. Президент Л. Кучма наголосив на тому, що уряд не може бути „розмінною монетою“ у парляментських переговорах з приводу створення більшости, а має продовжувати стабільну працю, забезпечуючи подальший розвиток економіки. Водночас, за словами А. Кінаха, вони також обговорили з Л. Кучмою можливі зміни в Кабінеті Міністрів. „Після того, коли буде зформована більшість, можна буде шукати більш оптимальні варіянти з погляду посилення взаємодії виконавчої і законодавчої влади на основі тих чи інших компромісних і кадрових рішень в уряді“, – підкреслив А. Кінах.

З музею Історії релігії вкрали цінну ікону

ЛЬВІВ. – У ніч на 8 квітня з приміщення музею Історії релігії у Львові невідомі зловмисники викрали ікону „Успіння Пресвятої Богородиці“. Як повідомило джерело у правоохоронних органах, вартість ікони – 1600 гривень, але вона має велику історичну цінність. На даний час правоохоронцям не вдалося вийти на слід злочинців.

Перший в Україні алюмінієвий завод

ХАРКІВ. – Первомайськ Харківської области остаточно затверджено місцем будівництва єдиного в Україні алюмінієвого заводу повного циклу. Тут має бути створено 2500 робочих місць. Плян будівництва вже готовий. У ньому буде використано продукцію 50 українських підприємств. На придбання спеціяльного обладнання, зокрема для газоочищення планується провести конкурс серед фірм Франції, Швейцарії та Німеччини. Проєктна потужність Первомайського алюмінієвого заводу – 120 тисяч тонн металу на рік. При чому значна його частина піде на експорт.

Незаконно скликали засідання нової обласної ради

ЛУГАНСЬК. – У цьому місті без оприлюднення рішення комісії про результати виборів депутатів обласної ради призначено сесію ради нового скликання, що є порушенням виборчого законодавства України. Без оприлюднення рішень відповідних виборчих комісій вже проведено низку сесій місцевих органів влади, зокрема у Кам'янобрідському та Ленінському районах міста Луганська. До місцевих органів влади здебільшого прийшли ті, хто нині є в діючому керівництві. Так, зі 124 мандатів депутатів обласної ради, 89 отримали представники владних структур районів та міст Луганщини, керівники підконтрольних обласному рівню підприємств, лояльні до влади представники інтеліґенції і, звичайно ж, керівництво области. Як було зазначено на пресконференції, керівники области кандидували у сільських районах, де фактично була відсутня конкуренція. Про це стало відомо 8 квітня під час спільної прес-конференції організацій „Громадська контроля“, Комітету захисту конституційних прав і свобод громадян і Комітету виборців України, які звернулися з відповідною скаргою до обласної виборчої комісії.

В Україні зменшується інфляція

КИЇВ. – 9 квітня голова наглядової ради Національного банку України Анатолій Гальчинський передбачає, що цього року інфляція знизиться до 5 відсотків. А. Гальчинський, який відповідає за дотримання грошової та кредитної політики України, сказав, що Національний банк переглянув свої прогнози, оскільки споживчі ціни знижуються більше, ніж очікувалося, що зумовлено нижчими цінами на продовольство і стабільною гривнею. „Монетарна політика є суворою, пропозиція товарів зростає і ціни падають. Це – нормально“, – сказав А. Гальчинський. Згідно з офіційними даними, споживацькі ціни знизилися на 0.7 відсотка у березні і майже на 1.4 відсотка у лютому – це вперше, коли ціни знижаються не в період збирання урожаю, а саме на початку року.

Семінар „Україна після виборів“

ВАРШАВА, Польща. – Учасники конференції „Україна після виборів“ 5 квітня закликали Польщу, США та Европейський союз більш інтенсивно підтримувати прагнення Києва інтеґруватися в міжнародні та европейські структури. У дискусії на запрошення фонду „Громадянський клюб“ та німецького фонду імені Конрада Аденауера взяли участь політики, експерти з польсько-українських взаємин, спостерігачі, які працювали під час виборів, та журналісти. „Риторика щодо европейського вибору України залишається такою ж, якою вона була й до виборів, причому українські політики це усвідомлюють краще, ніж польські. Україна не має жодних шансів в Европейському союзі“, – категорично заявив Анджей Тадеуш Ольшанський з Інституту східніх досліджень. На що Богуміла Бердиховська з Польського радіо, погоджуючись з тим, що Україна не має проевропейської стратегії, наголосила, що і ЕС не має щодо України жодної концепції. Учасники дискусії підкреслили, що парляментські вибори в Україні показали, що прозахіднє, проевропейське бачення в українському суспільстві поступово зміцнюється. Вони вважають також, що російські виборчі технології в Україні не спрацювали і що Польща повинна раціональніше підходити до польсько-українських взаємин.

Завершено реставрацію фраґментів настінних розписів Бруно Шульца

ЛЬВІВ. – Як стало відомо 3 квітня, фраґменти настінних розписів Бруно Шульца, які ще залишилися у Дрогобичі, відреставровано. Покищо їх зберігатимуть у фондах місцевого краєзнавчого музею. Згідно з наказом міністра культури і мистецтв України, з 1 лютого було створено комісію з дослідження та реставрації спадку Б. Шульца. У приватній квартирі спеціялісти виявили ще 4 фраґменти настінного розпису, що залишилися після незаконного вивезення кількох фресок до Ізраїлю. 19 березня ці розписи було демонтовано і перевезено у Львів для реставрації. Про всі роботи з творами і їх зняття знало лише обмежене коло людей. Як повідомив директор Львівської картинної ґалереї Борис Возницький, інформація про демонтаж і для нього стала несподіванкою. На його думку, комісія порушила закон про охорону пам'яток, адже для їхнього перевезення потрібне було рішення Комітету з охорони пам'яток при Раді Міністрів, вони його не мали. Та й реставраційні роботи, які тривали лише два тижні, на думку Б. Возницького, зроблено не на високому рівні. Подальша доля законсервованих розписів невідома. Директор краєзнавчого музею „Дрогобиччина“ Зиновій Бервецький погодився прийняти твори у фонди музею, допоки згідно зі задумом Міністерства культури України в музеї не буде створено модель тієї кімнати, звідки їх демонтували.

Іван Плющ підтримав Віктора Ющенка

КИЇВ. – Колишній голова Верховної Ради Іван Плющ вважає, що новообраний парлямент має всі підстави для продуктивної праці. На думку І. Плюща, більшість у новому складі має формувати політична сила, яка здобула найвищу довіру виборців, тобто бльок Віктора Ющенка. До створення більшости в чинному парляменті, він вважає, має долучитися і провладний бльок „За єдину Україну“. Визнавши, що в тому бльоці „є кілька десятків осіб, які щось не поділили з Ющенком“, І. Плющ, однак, 4 квітня висловив упевненість у тому, що більшість все ж таки буде створено на базі поєдання цього бльоку з „Нашою Україною“. У такому випадку, за його словами, можна буде казати про більшість, яка працює. На запитання журналістів про те, членом якої фракції він стане, І. Плющ зазначив, що покищо залишиться позафракційним.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Військово-повітряні сили Чехії візьмуть на озброєння декілька українських військово-транспортних літаків Ан-70, на що Чехія отримала згоду від НАТО. До кінця цього року плянується укласти контракт на постачання перших трьох літаків Ан-70. Передбачається, що літаки будуть виготовлені в омському виробничому об'єднанні „Польот“ в рахунок погашення Росією боргу України. Крім Чехії, по кілька літаків Ан-70 можуть придбати ще ряд країн Східньої Европи.

На світлині: український транспортний літак АН-70 київського АНТК ім. Антонова у небі. *Фото УНІАН*

Д-р Г. Блікс...

(Закінчення зі стор. 1)

Л. Кучми, котра стосувалася продажу Україною радіолокаційної системи, військове призначення якої полягає у протиповітряній обороні, була записана М. Мельниченком влітку 2000 року.

В аналітичній статті про вибори в Україні, надрукованій 27 березня у „Wall Street Journal", президент „Freedom House" Адріян Карат-ницький коротко зазначив, що Америка поважно ставиться до висловлених О. Жиром звинувачень щодо продажу Україною радіо-локаційної системи Іракові і проводить дослідження з метою перевірити достовірність тих звинувачень.

З розмови з колишнім радянським інженером, спеціялістом в ділянці радіоелектроніки, „Свобода" дістала підтвердження, що Україна володіє саме цим типом систем протиповітряної оборони, що компоненти цієї системи й досі виробляються в Україні і що ця система є настільки досконала, що протистоїть найсучаснішим американським літакам і ракетній зброї.

Водночас вірогідність, що така модерна військова технологія могла бути повністю доставлена до Іраку і там непомітно встановлена, є мінімальною.

В ООН діють дві структури, які мають мандат слідкувати за ефективністю санкцій проти Іраку, включно з перевіркою контрактів продажу між Іраком та іншими країнами (виходячи зі статистики ООН, понад три десятки країн продавали Іракові харчі, медикаменти та інші гуманітарні товари у 2001 році) і перевіркою доставлення тих товарів: це Комітет Ради Безпеки ООН з питань санкцій проти Іраку і Комісія ООН з моніторингу, контролі та інспекції (UNMOVIC).

30 березня УНІАН передало інформацію, що Джагдіш Кунжул, заступник голови Комітету з питань санкцій проти Іраку, у телефонічній розмові заявив, що його комітет не має ніяких даних про будь-яке постачання зброї з Іраку до України. 3 квітня головний редактор „Свободи" Ірена Яросевич мала можливість розмовляти з д-ром Гансом Бліксом, виконавчим директором другої Комісії ООН – з питань моніторингу, контролі та інспекції – комісії, яка має мандат на спостереження за роззброєнням Іраку, ліквідацією його зброї масового знищення, а також на перевірку, як Ірак практично виконує свої зобов'язання не розробляти видів зброї, які заборонені Радою Безпеки ООН. Тому що Ірак не дозволив міжнародним іспекторам увійти на свою територію, Комісія д-ра Блікса покликується на різноманітні джерела інформації, включно з детальними сателітовими даними про територію Іраку, звітами про доставу різних товарів і контрактами, підписаними Іраком, на інформацію від розвідок різних країн, особливо США і Великої Британії, та на інформації осіб, яким вдалося втекти від іракського режиму. Під час нашої зустрічі д-р Блікс показав здійснену сателітом світлину частини Багдаду, іракської столиці, – у збільшеному маштабі.Пропонуємо нашим читачам зауваження д-ра Блікса.

І. Я.: ***– Докторе Бліксе, нещодавно у пресі в Україні з'явилися повідомлення про те, що головні урядовці, включно з Президентом України Леонідом Кучмою, були прямо заанґажовані у нелеґальному продажі зброї Іракові. Моє запитання до Вас: чи Ваша Комісія має які-небудь підстави вважати, що Україна, в особі урядовців чи окремих її громадян, була прямо або через посередників заанґажована в нелеґальному продажі чи переданні зброї Іракові?***

Д-р Блікс: – Все, що Ірак отримує, тобто доходи від продажу нафти, іде на спеціяльний рахунок (гуманітарна програма ООН „Нафта в обмін на продукти"), через який вони можуть придбати все, що їм потрібно, у різних країнах, однак за окремими винятками. Вони нічого не можуть придбати з того, що належить до військових товарів, зокрема звичайної зброї, зброї масового знищення... Це все їм заборонено... Також передаються на перевірку у комітет з санкцій технології подвійного використання, які можуть бути вжиті як у військових, так і в мирних цілях.

Це також означає, що ми в загальному стежимо за торгівлею між Іраком та іншими країнами... Я подивився на наші звіти, щоб пересвідчитися, чи в них ідеться про Україну, і безперечно – там не йдеться, що Україна експортувала будь-яку зброю. Втім, вони (звіти) свідчать про жвавий інтерес (України) до торгівлі з Іраком, і про те, що (Україна) має в цій країні серйозні бізнесові інтереси. Минулого року, в 2001-му, приблизно 53 українських компаній були присутні на різних бізнес-виставках, зокрема пов'язаних з іракським ринком.

Власне, в цілому світі існує серйозний інтерес до торгівлі з Іраком... Ірак має понад 20 мільярдів долярів, які може витратити в рамках програми „Нафта в обмін на продукти", і є чимало країн, які зацікавлені отримати в цій країні контракти на дозволені продукти.

І. Я: ***– Чи було б справедливо зробити підсумки, що Ваша комісія не має прямих свідчень, котрі могли б підтвердтити звинувачення, нібито чільні керівники української влади свідомо продавали зброю Іракові?***

Д-р Блікс: – Нема не те, що прямих, – нема будь-яких свідчень.

Хоч обидві комісії ООН, котрі мають мандат слідкувати, як країни світу дотримуються санкцій проти Іраку, не одержали свідчень про порушення цих санкцій з боку України, як зазначив Еван Бюканан, представник Відділу громадської інформації для UNMOVIC, при кінці зустрічі з д-ром Бліксом, не всі товари, доставлені Іракові, є перевірені, і тому існує „можливість для проблеми" в сучасній системі моніторингу.

Справді, протягом останніх декількох років джерела ООН, включно з інспекторами, зазначають, що звичайні озброєння з понад десяти різних країн опинялися на іракській території всупереч санкціям. Прикордонники з Йорданії і Туреччини пропускають багато товарів, доставлених Іракові, котрі йдуть поза контролею ООН, але все ж мусять також дотримуватися вимог ООН. Тим часом кордон Ірак–Сирія – дуже довгий, за ним складно слідкувати, на ньому є багато маловідомих гірських переходів. Процес моніторингу є ускладнений тим, що Ірак від 1998 року не пускає на свою територію міжнародних інспекторів.

Д-р Блікс підкреслив „надзвичайну співпрацю" з боку України з Комісією і зазначив, що Константин Грищенко, посол України в США і член Ради колеґії UNMOVIC „є ґрунтовно ознайомлений не лише з діяльністю ООН, але й з програмою щодо Іраку... він є експертом в ділянці роззброєння і цінним членом нашої комісії".

У складі комісії є експерт з України з питань біологічної зброї, також Україну розглядають як можливого партнера у програмі тренувань майбутніх інспекторів ООН. Вона входить у число приблизно десяти країн, щодо яких вивчається можливість здійснення такої програми.

Чому А. Кінах їде до Москви?

КИЇВ. – 10 квітня почалася перша після українських виборів зустріч прем'єр-міністра України Анатолія Кінаха з його російським колегою Міхаїлом Касьяновим у Москві – на прохання української сторони. Провідною темою розмов двох прем'єрів є економічні й торговельні взаємини, зокрема погашення української заборгованости за постачання російського газу, ратифікація Росією двосторонньої угоди про вільну торгівлю, нинішні обмеження у взаємній торгівлі, участь Росії в будівництві атомних електростанцій в Україні.

Перед візитою Анатолій Кінах в інтерв'ю російській газеті „Труд" висловив упевненість нинішньої української влади, що і з новим складом Верховної Ради не буде прийнято якихсь імпульсивних політичних рішень, які б погіршили співпрацю між Україною й Російською Федерацією.

„Йдучи до Европи, ми маємо залишатися разом із Росією", – сказав А. Кінах.

* * *

Агентство „Асошіейтед Прес" 10 квітня повідомило з Києва, що Україна втратить більш ніж три мільярди долярів транзитних зборів, якщо Росія і европейські країни вирішать збудувати газові трубопроводи в обхід української території. Україна має шанс залишитись ключовою транзитною країною у Східній Европі, якщо вона реформує свою трубопровідну систему і заперечуватиме проєкти зведення обхідних трубопроводів у міжнародному арбітражному суді.

Росія постачає чверть природного газу Европи, з якого 90 відсотків проходить через українську територію, що приносить Україні півтора мільярди долярів річного прибутку.

Радіо „Свобода", УНІАН

Евразійська економічна зустріч-2002

КИЇВ. – Прем'єр-міністер України Анатолій Кінах 8 квітня взяв участь у пленарному засіданні Евразійської економічної зустрічі-2002 „Забезпечення стабільного зростання у нестабільний час". Зустріч проходила у столиці Казахстану Алмати.

Ця Друга Евразійська зустріч є частиною заходів Давоського клюбу Всесвітнього економічного форуму. У ній взяли участь чільні представники Казахстану, Киргизстану, Таджикистану, Ірану, Вірменії, України, Азербайджану, Білорусі, Росії, Афганістану, Грузії, Індії, Монголії, Пакистану, Туреччини.

На форумі були присутні президент Світового банку Джеймс Вулфенсон та президент Европейського банку реконструкції та розвитку Жан Лем'єр, а також 350 підприємців із більш ніж 35 країн світу. Вони представляли такі сектори економіки, як транспортні системи, нафта й газ, охорона здоров'я, енергетика та гірничо-видобувний сектор, консультативні послуги, туризм, комп'ютерні технології, банківська справа тощо.

9 квітня на прес-конференції в Алмати прем'єр-міністер України Анатолій Кінах заявив, що Україні як державі необхідно дуже серйозно підвищити ефективність і цілеспрямованість державної політики з поглиблення співпраці з українськими діаспорами. Голова українського уряду наголосив, що поглиблення співпраці з діяспорами на державному рівні буде тим чинником, який підвищить авторитет України й довіри до неї з боку міжнародного співтовариства.

Зокрема А. Кінах повідомив, що у Казахстані мешкає близько 540 тисяч етнічних українців. „У доброму розумінні це наше серйозне лобі", – підкреслив прем'єр-міністер України.

Евразійська економічна зустріч в Алмати, підкреслив А. Кінах, визначила умови інтеграції і співпраці держав на Евразійському континенті. Український прем'єр наголосив на значенні зустрічі у формуванні „всіх умов миру, безпеки і економічного зростання в світі", для чого, за його словами, особливо необхідно, щоб держави формували свої взаємини на основі рівноправного партнерства, без застосування політики подвійних стандартів.

Одними з головних напрямків, які обговорювалися на зустрічі, були енерґетичні проєкти, зокрема щодо транспортування нафти і ґазу з Середньої Азії до Европи.

За словами українського прем'єра, енерґетичні проєкти можна реалізовувати за наявности скоординованих дій „як мінімум Казахстану, Узбекистану, Росії, України, Польщі".

АМЕРИКА І СВІТ

США посилюють візовий режим

ВАШІНҐТОН. – Американська влада змінює порядок видання віз для чужоземців, які бажають навчатися у Сполучених Штатах. Як повідомила 8 квітня іміграційна служба США, негайно набирає чинности правило, за яким усі чужоземці зобов'язані отримати студентську візу ще до початку навчання у США. Раніше можливо було приїхати в Америку за звичайною візою і розпочати навчання, а вже пізніше оформляти студентську візу. Іміграційна служба запропонувала ще кілька змін. Наприклад, туристична віза в майбутньому надаватиметься тільки на 30 днів, а не на 6 місяців, як тепер. Її продовження, на думку властей, також повинно бути досить складною справою. Ці заходи вживаються у рамках кампанії боротьби з тероризмом, розгорнутої після трагічних подій 11вересня минулого року.

Останню путь королеви-матері завершено

ЛОНДОН. – Під час церемонії похорону в Лондоні над процесією промайнули британські військові літаки часів II Світової війни. Похорон королеви-матері відбувся у вівторок, 9 квітня, у Вестмінстерському абатстві у Лондоні, в каплиці Святого Ґеорґія у Віндзорському замку. Увечері 9 квітня королева Єлизавета II і члени королівської родини відбули тут приватну похоронну церемонію.Труну королеви-матері було вміщено у склеп, поруч із похованням її чоловіка короля Георга VI. Близько мільйона людей спостерігали за перевезенням труни з Лондону до Віндзорського замку.

Напередодні приїзду К. Павела терористичні акції палестинців поновилися

ЄРУСАЛИМ. – Ізраїль 9 квітня почав виводити свої війська з міст Калькілья та Тулкарем у північній частині Західнього берега Йордану. Рішенню передував тиск з боку США на прем'єр-міністра Арієля Шарона, від якого Вашінгтон вимагав виведення вояків з палестинських територій. Водночас підрозділи ізраїльської армії 9 квітня уранці ввійшли до палестинського міста Дора у південній частині реґіону. Міністерство оборони Ізраїля повідомило, що акції у Тулкаремі і Калькілья „завдали сейрозного удару терористичній інфраструктурі". Тим часом принаймні семеро осіб загинуло і не менш ніж 25 отримали поранення, коли терорист-самогубець 10 квітня підірвав бомбу в автобусі неподалік міста Гайфи на півночі Ізраїлю. Прем'єр-міністер Арієль Шарон заявив, що Ізраїль продовжуватиме наступи проти палестинських бойовиків, доки їх не буде розгромлено. Ця заява прозвучала після того, як під час боїв у таборі біженців у Дженіні було вбито 13 і поранено 7 ізраїльських вояків.

Ватикан підвердив намір Папи відвідати Софію та Баку

РИМ. – Незважаючи на серйозні проблеми зі здоров'ям, Папа Іван Павло II має намір з 22 по 26 травня здійснити заплановані раніше візити до Софії та Баку. Про це повідомив 3 квітня офіційний представник Ватикану. Незадовго до цих візит глави Католицької Церкви виповниться 82 роки. Ось вже кілька років Іван Павло II бореться з хворобою Паркінсона та артритом колінного суглобу.

Захоплено ще одного громадянина США, який воював на боці талібів

ВАШІНҐТОН. – США захопили другого громадянина США, який воював в Афганістані на боці талібів. Як повідомив 4 квітня американський телеканал Ей-Бі-Сі, протягом ось уже кількох місяців він утримується на американській військовій базі Ґвантанамо на Кубі. 22-річного бойовика було заарештовано поблизу міста Мазарі-Шаріф. Лише цього тижня вдалося дістати свідоцтво про народження, яке доводить його американське громадянство. Нагадаємо, що наприкінці листопада в Афганістані було захоплено амерканця Джона Вокера, який також воював на боці талібів. Тепер йому загрожує довічне ув'язнення.

Д. Рамсфелд – про американський контингент в Афганістані

ВАШІНҐТОН. – Американський військовий контингент має залишатися в Афганістані доти, доки не буде зформована національна армія, яка не допустить відродження загонів талібів та організації „Аль-Кайда". З такою заявою 9 квітня виступив у Вашінгтоні міністер оборони Сполучених Штатів Америки Доналд Рамсфелд. За його словами, необхідно досягти такого рівня стабільности, коли новому керівництву Афганістану ніщо не загрожуватиме. Тимчасом минулого тижня тут було викрито змову проти уряду нового прем'єра Гаміда Карзая.

За повідомленнями ЗМІ

Привид громадянської війни у країнах Середньої Азії

Нові держави в Середній Азії досі потрапляли в поле зору української спільноти лише з огляду на проживання у них значного числа українців, переселених та репресованих в часах комуністичного режиму. Загалом же життя у цих теренах могло видатися сонно-нерухомим, як у часи Шевченкового заслання. Проте після подій в Афганістані усі пострадянські держави Середньої Азії та Закавказзя опинилися на межі громадянської війни. Демократична опозиція вимагає відставки авторитарних і, здебільшого, прокомуністичних президентів, котрі тепер щосили озброюються в очікуванні барикадних боїв.

Вперше за часи незалежности рух „Демократичний вибір Казахстану" зажадав усунення проросійського президента Нурсултана Назарбаєва, звинувачуваного у відмиванні „брудних грошей" і авторитаризмі. Уряд шукає військових угод з Киргизією, Туреччиною, Китаєм і США. Політики очікують можливих мілітарних провокацій з боку Росії.

В Киргизії 11 опозиційних партій і Національний конґрес демократичних сил закликали президента А. Акаєва до відставки, звинувачуючи його у кривавій розправі з демонстрантами у Джалалабаді, де загинуло 6 і поранено 80 осіб. Міністер внутрішніх справ Киргизії Темірбек Агматалієв 25 березня наказав силовим структурам створити пропаґандистські групи з метою усунення конфлікту влади з опозицією, який триває вже 3 місяці. Проте силові структури і військо стали на бік колишнього віце-прем'єра Ураза Джандозова, який 16 березня очолив опозицію. Його вплив настільки зріс, що Рада безпеки цієї держави не спромоглася прийняти жодного рішення з приводу джалалабадського конфлікту і тільки погодилася на дозвіл розташувати в Киргизії сили антитерористичної коаліції.

В Узбекистані згідно угоди від 13 березня розміщуються 3 тисячі американських вояків, що посилило активність демократичних сил. Тут вже не сумніваються у близькому збройному конфлікті з владою і тільки роздумують, чи візьме участь у ньому Росія.

Президент Туркменістану Сапармурат Ніязов гарячково переглядає особовий склад силових структур. Він увільнив провідників міністерства оборони Ґурбанберди Бегенджова і служби безпеки Мугамета Назарова, які не впоралися з опозицією. Стався розлам у силових структурах Туркменістану. Провідники міністерства внутрішніх справ у телепередачах звинуватили службу безпеки у безправних обшуках і арештах. Оглядачі вважають, що війна в цій країні висить на ниточці.

Уряди держав Середньої Азії посилено купують зброю. Китай надав Казахстанові безповоротну мілітарну допомогу на 3 млн. долярів, Туреччина – на мільйон долярів. Військова допомога Туреччини Узбекистанові перевищила в цьому році 2 млн. долярів, а Киргизії – мільйон долярів. Китай передав Киргизії військове спорядження на 10 млн. юанів.

В столиці Азербайдажну – Баку – 23 березня впроваджено військове становище після того, як багатотисячна маніфестація зажадала відставки проросійського президента Гейдара Алієва, якого звинувачують у корупції і поступках Вірменії у війні за Гірський Карабах.

В Грузії після т ого, як Президент США Дж. Буш 11 березня повідомив про надання державі військової допомоги для захоплення терористів „Аль Кайди" в Панкіській ущелині, Абхазія попросила у Росії військової допомоги і прийняття її до складу Федерації. Росія відмовилась від втручання до внутрішніх справ Грузії, але російська 58-ма армія, яка стоїть на кордоні з Грузією, поставлена у стан бойової готовности. Президент Грузії Едуард Шеварднадзе сказав, що не має наміру перешкоджати пересуванню бойовиків створеного на грузинській землі Чеченського визвольного леґіону. Тим часом Міністерство оборони Росії повідомило, що в ході останньої військової акції на Північному Кавказі, розпочатої з прихо-дом до влади В. Путіна, загинув 2,331 російський вояк і поранено 5,898.

Л. Х.

Миротворча поїздка К. Павела на Близький Схід

ВАШІНҐТОН. – Секретар Державного департаменту США Колін Павел, на доручення Президента Джорджа Буша, 8 квітня розпочав свою поїздку на Близький Схід. Його завданням є довести до мирних переговорів між Ізраїлем і палестинцями.

Однак перед прибуттям на Близький Схід К. Павел зупинився у Марокко на переговорах з королем Мохамедом VI і савдійським принцом Абдуллою. Принц Абдула закликав США натиснути на ізраїльського прем'єр-міністра Арієля Шарона, щоб припинити ізраїльські воєнні акції на Західньому березі Йордану. Абдула зазначив, що продовження акцій може зашкодити престижеві США в арабському світі. К. Павел, у свою чергу, заявив, що Вашінґтон намагається заручитися підтримкою арабських провідників, щоб переконати палестинців припинити насилля проти ізраїльтян і таким чином розблокувати мирний процес на Близькому Сході. Наступним пунктом поїздки К. Павела країнами Близького Сходу і Европи був Єгипет, де він провів переговори із президентом Госні Мубараком. Поки Колін Павел намагається знайти дипломатичне розв'язання конфлікту, ізраїльські вояки лишаються на палестинських територіях.

К. Павел перервав свою поїздку столицями арабських країн і у столиці Еспанії Мадриді 10 квітня зустрічався з чільними представниками ООН, Евросоюзу і Росії. ЕС – в особі прем'єр-міністра Еспанії Госе-Марії Азнара – закликав К. Павела вдатися до активніших дій, аби переконати Ізраїль відтягнути свої війська з палестинських територій.

Перебуваючи в Мадриді, К. Павел також зустрічався з генеральним секретарем ООН Кофі Аннаном і російським міністром закордонних справ Ігорем Івановим. У Єгипті К. Павел заявив, що Вашінґтон готовий розмістити на Західньому березі Йордану американських спостерігачів – аби забезпечити перемир'я. До Ізраїлю К. Павел прибув 11 квітня.

Уточнення

У 14-му числі „Свободи" з п'ятниці, 5 квітня, пропущено слово „анти" у заголовку. Мало бути: „Ізраїль розширює антитерористичні акції".

Редакція

Політичні оглядачі світу про вибори до Верховної Ради України

Подаємо перші відгуки про підсумки виборів до Верховної Ради України і узагальнення політичних оглядачів, які підготували УНІАН з Києва та радіо „Свобода" – зі світу.

КИЇВ. – Чимало аналітиків і політиків минулі парляментські вибори розглядають як прелюдію до чергових президентських виборів. У комуністів тепер майже відсутній електоральний резерв. Чверть голосів виборців – максимум, на що вони можуть сподіватися на виборах президента. Ще менший резерв голосів у соціялістів. Реальними претендентами на пост голови держави є політики, які посіли помітні місця у новому парляменті, – Віктор Ющенко, Віктор Медведчук, Юлія Тимошенко, Володимир Литвин та Сергій Тигипко. Два останніх, попри належність до одного політичного бльоку „За єдину Україну", реально є жорсткими конкурентами, оскільки представляють різні політичні групи: вищу державну бюрократію (Володимир Литвин) і наближені до президентської сім'ї фінансово-промислові клани (Сергій Тигипко). Віктор Медведчук, під проводом котрого об'єднані соціял-демократи не надто вдало виступили на виборах, навряд чи здатний успішно боротися за крісло глави держави. Єдиний шанс здобути популярність – стати полум'яним опозиціонером. Проте на цю ролю уже претендує Юлія Тимошенко. Віктор Ющенко, якби президентські вибори відбулися зараз, став би главою держави. Проте йому треба поставити до керма Верховної Ради своїх людей, а ще – здобутися на підтримку бодай кількох телеканалів. Завдання майже неймовірне за рівнем складности, але досі Ющенку посміхалася доля.

* * *

„Найбільш невтральну та збалянсовану інформацію про перебіг виборчого процесу в Україні подавали газета „Дзеркало тижня" та „Новий канал", – заявив 9 квітня на пресконференції голова комітету „Рівність можливостей" Олександер Чекмишев. На його думку, невтральністю відзначалися програми телеканалу СТБ та студії „1+1". Заанґажованість у поданні інформації про вибори, за словами О. Чекмишева, спостерігалась у газетах „День" (СДПУ(о)) та „Факти" (бльок „За єдину Україну!"). За дослідженням комітету на загальнонаціональному та київському телебаченні спостерігалась заанґажованість від бльоку „За єдину Україну!". Зокрема, від 9 лютого до 31 березня цьому бльокові було присвячено 38.42 відс. від усієї інформації, яка стосувалась виборчого процесу, на УТ-1 – 72.17 відс. На телеканалі „Інтер" 50.22 відс. інформації про виборчий процес було віддано Соціял-демократичній партії України (об'єднаній).

* * *

БЕРЛІН. – „Нинішні вибори до Верховної Ради підвищили авторитет України у світі", – сказав 5 квітня німецький політолог, професор Кельнського університету Гергард Сімон. На його думку, позитивним моментом парляментських виборів стало те, що люди в Україні продемонстрували високу політичну зрілість: вони проголосували за бльок колишнього прем'єра Віктора Ющенка, незважаючи на те, що під час передвиборної кампанії він та його прихильники мали обмежений доступ до засобів масової інформації. „Українські виборці виступили за краще майбутнє, за виважені реформи. Люди в Україні не бажають повернення до комуністичного минулого і не хочуть бачити в парляменті партії, що стоять на радикальних позиціях.", – зауважив Гергард Сімон. Він звернув також увагу на такі „примітивні проблеми", як нестача урн для голосування, черги перед виборчими дільницями. В країнах із розвинутою демократією такого навіть не можна собі уявити.

* * *

„Наступні два роки вирішать, чи стане Україна демократичною державою, чи перетвориться на країну-парію", – вважає німецький діловий щоденник **„Гандельсблят"**. „Парляментські вибори в Україні, хоча і не внесли жодної ясности щодо того, який курс візьме країна в майбутньому, зробили очевидними дві речі: по-перше, що колишній радянській республіці бракує демократії, а по-друге, що країна є різко поділена між сходом і заходом, між реформаторами і прихильниками авторитарної влади". Захід має використати два роки, що залишилися до президентських виборів в Україні, для того, щоб виробити чітку стратегію щодо цієї держави, інакше світ може пропустити повз увагу важливі події у цій державі. Політика ЕС щодо України повинна базуватися на трьох принципах: підтримці демократичних сил в Україні, прийнятті допомоги Польщі, яка багато разів пропонувала бути посередником між Україною і ЕС і, нарешті, на пропозиції конкретних перспектив співпраці з Україною. ЕС повинен зробити більше для того, щоб Україна могла скористатися з розширення Союзу на схід і не опинитися в ізоляції.

* * *

ВАРШАВА. – Польські спостерігачі, які були на виборах в Україні, відзначають низку позитивних моментів, пов'язаних з формуванням в державі громадянського суспільства. В Україні створюється третя модель демократії, якій властиві цікаві і непізнані досі риси. Україна має іншу політичну систему і іншу ментальність людей, не схожу ні до польської моделі, ні до російської, що підтвердилося, насамперед, повним крахом російських виборчих технологій в Україні. Польські консультанти Віктора Ющенка – Януш Томашевський, колишній міністер внутрішніх справ, і Мирослав Чех, секретар партії „Унія свободи", теж були добрими дорадниками лише для західньої частини України. Загалом українську політичну систему польські спостерігачі окреслюють як бюрократично-олігархічну. Українська демократія не є ліберальною. Такої демократії, як на Заході, Україна не в стані нині будувати, бо не має середньої кляси. Українська держава в результаті минулих парляментських виборів зміцніла, Президент ослаб, але не програв, бо вже нині можна проґнозувати, що імпічменту не буде. Перемога бльоку В. Ющенка не означає початку краху нинішньої політики Л. Кучми, тому що В. Ющенко реалізовував, коли був прем'єром, ту саму політику, яку продовжив А. Кінах, тобто політику державного будівництва. У Києві знають, що в найближчі роки вступ до ЕС Україні не світить. Це означає перспективу ще більшого зближення з Росією, але польські аналітики відзначають, що Київ уже навчився будувати з Росією цивілізовані взаємини, Київ буде вміти краще відстоювати свої інтереси. „Фестиваль російської політичної присутности в Україні" (це вислів відомої польської громадської діячки Богуміли Бердиховської), – під час виборів досяг свого апогею. Але тепер рівень цієї присутности спадатиме. Те, що грає Москва, не завжди пасує Києву.

* * *

ЛОНДОН. – Публікацію про українські вибори британський часопис **„Економіст"** 8 квітня супроводжує фотографією бідної, по-сільському вдягненої старенької жінки. У сірій хустині, старому халаті, підперезаному ще однією хусткою, вона стоїть на міській вулиці і продає те, що, очевидно, виростила на власному городі – моркву, петрушку, кріп. В руках у неї, крім пучка зелені, нові віники. Але оглядачі „Економіста" не вірять у те, що в результаті парляментських виборів нинішній політичний естеблішмент в Україні виметуть новим віником. Те, що Віктор Ющенко та Юлія Тимошенко, два політики, на яких покладалися найбільші надії на зміни, не зуміли об'єднатися, на думку оглядачів британського часопису, означатиме, що зміни в Україні йтимуть непослідовно, якщо взагалі відбудуться. Проте життя звичайних українців стає не таким сірим. Заробітна платня, хоч вона і досі мізерна, зросла минулого року на 20 відс., більш як на 8 відс. зросла економіка і впала інфляція. Оглядачі радіють з таких результатів, але побоюються, що без глибших реформ успіхи швидко зійдуть нанівець.

* * *

У редакційному коментарі британський щоденник **„Файненшел Таймс"** 3 квітня вважає, що Леонід Кучма все ж таки переміг у виборах: „За всіма ознаками, партії, пов'язані з президентом Л. Кучмою, авторитарним правителем України, і надалі матимуть панівну позицію в парляменті. В. Ющенко ще раз довів, що він є найпопулярнішим політиком країни, але йому не вдалося послабити кліку скорумпованих бізнесменів та бюрократів, що оточують Л. Кучму. Це не віщує нічого доброго для економічної модернізації України", – вважає автор коментаря.

* * *

МОСКВА. – Успіх на виборах бльоку Віктора Ющенка, бльоку Юлії Тимошенко і Соціялістичної партії України суттєво змінить розстановку сил в українському парляменті, пише 4 березня російський часопис **„Труд"**. Газета прогнозує вихід українського парляменту з дотеперішнього потужного впливу пропрезидентських сил і не виключає можливости дострокового переобрання глави держави, у тому числі через процедуру імпічменту Леоніду Кучмі. Прихід до Верховної Ради понад сотні депутатів від бльоку „Наша Україна", серед яких чимало членів Руху й інших національ-патріотичних партій, навряд чи погіршить російсько-українські взаємини, зауважує російський оглядач, тому що, по-перше, в самому бльоці „Наша Україна" розуміють важливість стабільних партнерсько-конструктивних взаємин з Росією, а по-друге, в новому парляменті буде численна група депутатів із південно-східніх, російськомовних реґіонів, для яких: „братерські взаємини з Росією – свята справа".

Газета **„Совєтская Росія"** інакше оцінює вибори в Україні: вона вважає, що бльоки „Наша Україна" та Юлії Тимошенко – це „відверто антиросійські сили, що становлять собою збірну солянку з крайніх націоналістів, нащадків бандерівців і профашистів, котрі користувалися необмеженою підтримкою Вашінґтону і відкрито отримували величезну матеріяльну підтримку від ворогів слов'янства". Статтю в „Совєтской Росії», опубліковано під заголовком „Битва за Дніпро лише розпочинається".

У часописі **„Общая ґазета"** керівник російського Центру політичної технології Єкатеріна Міхайлова зауважує, що „велика кількість українських політиків фактично розпочала свою виборчу кампанію у стінах Державної Думи Росії, бо такого напливу українських гостей усіх мастей, як у передвиборні жнива, Москва ще не знала". Чи вдався у повній мірі задум кремлівських політтехнологів провести у Верховну Раду „своїх" людей, буде оцінено з роботи нового українського парляменту в ділянці російсько-українських взаємин. Але те, що спроба об'єднати російське суспільство за рахунок роз'єднання орієнтованих на Росію політичних сил України – ціна надто дорога, є очевидним", – підсумовує Єкатеріна Міхайлова.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. – Провідні американські газети, коментуючи вибори до українського парляменту, зазначають, що США особливо зацікавлені у реформах і становленні України як головної прозахідньої сили у Центральній Европі. **„Нью-Йорк Таймс"** пише, що українські виборці, не звертаючи уваги на потужний тиск з боку уряду і на суворі попередження з боку російських політичних діячів, віддали перевагу прозахідній партії на чолі з В. Ющенком, популярним у народі колишнім прем'єр-міністром. „Хоча прихильники президента Л. Кучми, як очікується, отримають більшість місць в українському парляменті, ніхто не поспішає коронувати Л. Кучму як переможця у цій політичній боротьбі. Радше перед веде його колишній прем'єр-міністер і суперник В. Ющенко. Це він привів свій бльок до успіху у виборах, які, здавалося б, не віщували йому нічого доброго. В. Ющенко не лише посилив свою й без того чималу популярність, а й став, по суті, фаворитом у президентських змаганнях 2004 року".

На думку „Нью-Йорк Таймс", В. Ющенко не є типовим українським політиком. Він пропаґує лібералізм у глибоко консервативній країні. І нехай, за попередніми підрахунками, партія Л. Кучми отримає принаймні 130 парляментських місць, а бльок В. Ющенка – не більше 120, головним є те, що кількість комуністичних депутатів Верховної Ради зменшиться до 70, а це вже заповідає значні політичні зрушення. „Нью-Йорк Таймс" зауважує, що, будучи прем'єр-міністром, В. Ющенко спромігся зменшити інфляцію і виступав за приватизацію українських фарм. Україна виплатила платні й пенсії, а економіка зросла на 6 відсотків там, де раніше була суцільна рецесія. Оглядачі передбачають спілку Л. Кучми з бльоком В. Ющенка, але не одразу, оскільки В. Ющенко вже звинуватив уряд у підтасовці результатів виборів, стверджуючи, що за чесними підрахунками перемога бльоку „Наша Україна" мала бути на 8-12 відсотків більшою.

Тероризм і відповідь США на нього

Терор і його застосування не є виключно феноменом XX і XXI століть, але в такій чи іншій формі існує з часів сірої давнини. Проблема полягає в тому, що ці форми стають дедалі маштабнішими, загрожуючи не тільки окремим людям чи групам людей, а цілим країнам, усьому світові.

Жертвами терористичного нападу 11 вересня 2001 року в Сполучених Штатах Америки стали понад три тисячі безвинних громадян. І цей напад здійснили мешканці США, котрі в'їхали в країну на студентські візи, здобули потрібне для здійснення їхніх акцій знання в американських школах, а для своїх жорстоких самозгубних вчинків ужили місцеві засоби – літаки американських авіокомпаній. Ті жорстокі події рівночасно скріпили завзятість, рішучість і витривалість пересічного американського громадянина. Саме терористичні акції того незабутнього дня в Нью-Йорку, Вашінґтоні та Пенсильванії, трагічна загибель ні в чому не винних цивільних людей живими картинами нещастя спонукали Уряд США і Президента вступити у боротьбу зі світовим тероризмом. Тому що виконавцями згаданих терористичних акцій були прихильники Осами бен Ладена та послідовники його терористичного угрупування „Аль Кайда", першим прицілом США та коаліції їхніх союзників і прихильників у боротьбі з всесвітнім тероризмом став Афганістан, де режим талібів дав притулок Осамі бен Ладенові та його таборам вишколу бійців „Аль Кайди".

США і їхні союзники у боротьбі з всесвітнім тероризмом зуміли усунути від правління країною талібів в Афганістані, всеохоплюючим наступом викорінили і приневолили до самоліквідації прихильників Осами бен Ладена, вишкільних таборів і бійців „Аль Кайди" в тій країні.

Все ж таки прихильники без сліду зниклого Осами бен Ладена та оцілілі бійці „Аль Кайди" в інших країнах, а зокрема в сусідньому Пакистані, дальше намагаються здійснювати свої терористичні акції, щоб довести свою незнищимість. Хоч США зазнали втрат у боротьбі з всесвітнім тероризмом, настанова Президента і державного правління залишається непохитною – віднайти злочинців і притягнути до відповідальности за їхні вчинки. Крім того, Президент Дж. Буш кожночасно пригадує своїм співгромадянам, що боротьба з тероризмом не буде легкою, але затяжною і довготривалою. Кілька днів тому у своїй промові в Джорджії він сказав: „Я представив свою доктрину, де насправді важливим є те, що коли США щось кажуть, то це справді так є. Я сказав, що коли ти даєш пристановище терористові, то ти так само є винним, як і сам терорист; якщо ти нагодуєш чи заховаєш терориста, ти є таким же винним, як ті, що прийшли і вимордували тисячі невинних американців. Це є важливою частиною будь-якої закордонної політики – робити те, що обіцяєш зробити, і ми це зробили. Дякуючи могутній армії США, Талібан вже більше не є при владі".

Президент Джордж Буш своєю рішучістю та послідовністю довести до переможного кінця розпочату справу втішається неабиякою популярністю у своїх співвітчизників. Нещодавно в опитуваннях проведених телевізійною мережею Сі-Ен-Ен, газетою „Ю-Ес-Ей Тудай" разом з Інститутом Ґелопа виявлено, що дев'ять із десяти опитаних осіб підтримують антитерористичну акцію. 80 відсотків опитаних задоволені працею Президента, а 89 відсотків опитаних вірять, що він покладе край тероризмові.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор –Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про відвідини Чикаґо і 1055 О-КУ

Українське Чикаґо – це відома із своєї кількости та сили група, яка успішно змагається з українським Нью-Йорком за першість. Тому запрошення на авторський вечір я прийняла з биттям серця та із сумнівами – чи зможу задовольнити „інших" у своїй кількості, не ньюйоркських слухачів та читачів моєї збірки. На цей вечір, після моїх складних розрахунків (я ніколи не була сильна у математиці) припав саме 1055 фейлетон, а це таки неабияка кількість, що постала у довгих роках праці у нашій „Свободі".

Про ці роки праці та про моїх головних редакторів довелося тепер згадати, а при цьому ствердити, як скоро проминув цей час і як непомітно. Це, кажуть, характеристичне для т. зв. „старшого віку" – єдине пояснення. А тем для цих фейлетонів ніколи не бракує, бо життя цікаве, а вже особливо наше українське життя. Є про кого і про що писати.

З такими думками я інформувала про цей мій 1055 фейлетон слухачів у Чикаго, та при цьому прочитала ще їх декілька, написаних на цей вечір. Яке ж було моє здивування, як опісля почула застереження від слухачів: мовляв, „було замало і закоротко". Звичайно на різних наших імпрезах, а передусім на тих, що мають головним змістом читання чи промови, чується саме навпаки – „задовго", і я, либонь під впливом того та маючи сама „алергію" до довжелезних промов, хотіла заощадити моїм слухачам знудження. А вийшло навпаки. Шкода, бо публіка була численна і дуже сердечна.

Захоплююся організаторами з Інституту Модерного Мистецтва, що вміють пропонувати українській публіці цікаві імпрези. Позбиравши оголошення, бачу, що вже тиждень після мого вечора буде концерт нашого відомого піяніста Миколи Сука, а за тиждень після цього – доповідь Адріяна Каратницького, президента „Фрідом Гавз" та відомого політичного аналітика. З цікавістю оглядаю приміщені на стінах картини Володимира Макаренка, виставка творів якого саме закінчується. І так іде і пульсує культурне життя безконечною чергою та перебуває у сильній конкуренції із нашим Нью-Йорком. Бо ж тут, у Чикаґо, поруч із цим Інститутом Модерного Мистецтва, діє не менше активно Український Національний Музей, та ще й розбудовується, виходить заснована „четвертою хвилею" газета „Час і події", а колись довгими роками був „Екран", працює радієва програма „Українська хвиля". Одне слово, українське життя кипить. Чи, може, це й було причиною, що саме тут заплановано проведення 35-ої Конвенції Українського Народного Союзу при кінці травня? Чи, може, активності посприяло те, що тут від початку переїзду нашої хвилі еміґрації поселилося стільки довголітніх „активістів" українського громадського та культурного життя, які уміли це життя втримати на відповідній висоті?

Їх вже немає, але, відай, уміли вони перещепити своє завзяття на чергове покоління. А може, цей бациль завзяття заразив також і „четверту хвилю"? Як інакше пояснити, що саме представниця цієї останньої хвилі представляла О-КУ на початку її авторського вечора? А може, тому, що нам обидвом, незважаючи на велику різницю віку, найближче серцю місто Львів та що вона розуміє, чому мені до сьогодні так близькі ключі від моєї не-моєї хати при вулиці Чупринки ч. 21?

Але мені у цих коротких днях в Чикаґо ще ближчими були у споминах усі ці добрі друзі та знайомі, які колись защепили в українське Чикаґо стільки енергії та патріотизму, що до сьогоднішнього дня його не бракує.

* * *

Зі справжнім зворушенням дякую тим усім, що доклали стільки праці для проведення мого авторського вечора та із такою теплотою і щирістю прийняли ньюйорчанку у вітряному Чикаґо.

О-КА

„Нью Йорк Таймс": дивна небезпека політики...

У вівторок, 9 квітня, щоденник „Нью-Йорк Таймс" помістив інформативну статтю Майкла Вайнса під заголовком „Дивна небезпека політики: авта зі схильністю до випадків". Автор стверджує, що впродовж останніх років велика кількість осіб, що були в опозиції до Президента Л. Кучми або мали інформації, котрі компромітували Президента, потрапила в автомобільні випадки. Він пише, що щораз більше в Україні поширюється погляд, що ці випадки були заплановані, аби знищити представників опозиції до Президента. Такої думки є Олена Притула, головний редактор Інтернет-газети „Українська правда". Президент завзято заперечує такі оскарження.

Ось список тих, кого спіткали автовипадки, як його подає „Нью-Йорк Таймс": провідник Народного Руху Вячеслав Чорновіл, березень 1999 р. – загинув при зіткненні його авта із вантажівкою. Валерій Малев, березень 2002 р., – директор об'єднання з експорту зброї, загинув при зіткненні авта з вантажівкою. Опозиційні політики кажуть, що він був причетний разом із Президентом до нелеґальної торгівлі зброєю. Юлія Тимошенко, січень 2002 р. – провідний критик Президента. Поранена, коли її „Мерцедес" зіткнувся з іншим автом у Києві. Олександер Ємець, січень 2001 р. – член Верховної Ради, загинув, коли його „Мерцедес" з'їхав у придорожну яму. Був в опозиції до Президента і загинув у розпал скандалу зі звукозаписами розмов Президента. Євген Марчук, лютий 2000 р. – радник національної безпеки. Поранений, коли його „джіп" перекинувся на дорозі в Києві. Відомий із критики олігархів з числа урядовців. Борис Марусич, квітень 1999 р. – голова державної корпорації „Укрінмаш", загинув в автовипадку, саме коли йшлося про зміну доставців „Укрінмашу". У автопригодах загинули Олександер Весоловський (1998 р.) – президент Державного щадничого банку, Юрій Кузьмич (1997 р.) – представник США у ядерній політиці.

Звернення до всіх небайдужих

16 років тому сталася Чорнобильська аварія – найбільша за маштабами і найстрашніша за наслідками техногенна катастрофа XX століття. Цього року, як і раніше, Постійне представництво України при ООН разом з Постійними представництвами Білорусі та Росії та з допомогою Генерального консульства України в Нью-Йорку 25 квітня проводить в штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй благодійний базар, присвячений річниці цієї трагедії. Мета акції – не лише зібрати нові кошти для допомоги медичним закладам в Україні, де лікують дітей з Чорнобильської зони, а й ще раз привернути увагу міжнародного співтовариства до Чорнобиля, підтвердити, що й через більш як півтора десятиліття ця проблема залишається для нашої держави однією з найболючіших.

Участь української громади у цьому важливому заході вже стала доброю традицією. Ми дуже вдячні всім нашим друзям за плідну співпрацю в минулому і сподіваємося на її продовження у цьому році. Кожен з вас може зробити свій посильний внесок у цю благодійну акцію. Це можуть бути різні сувеніри, книжки, продукти, напої та товари широкого вжитку, які будуть виставлені на продаж під час базару, так і чек на будь-яку суму.

Всіх, хто матиме бажання взяти участь у Чорнобильському базарі, просимо надсилати свої пожертви на адресу Місії України при ООН (220 East 51 St Street, New York, NY 10022). Якщо ви надсилатимете чек, вкажіть, будь ласка, що він призначений для Постійного представництва України при ООН, на потреби Чорнобильського базару. Дуже просимо також залишити коротку інформацію про себе, щоб ми могли найповніше представити всім гостям і учасникам цієї події в ООН список благодійників.

Про свій намір особисто відвідати нашу спільну акцію просимо заздалегідь повідомити з тим, щоб ми змогли вчасно замовити для кожного перепустку в ООН.

Постійне представництво України при ООН

Вояки Дивізії „Галичина" заслуговують на ветеранські права

19 березня журналісти повідомили з Києва, що міська Рада Івано-Франківська визнала ветеранів дивізії „Галичина" як борців за волю України, за її визволення з-під совєтського режиму. У зв'язку з цим ветерани будуть одержувати відповідні пенсії та матимуть пільги в оплатах за комунальні послуги.

Місцеві російські організації негайно висловили свій протест.

Міністерство закордонних справ Росії назвало рішення міської Ради Івано-Франківська „актом зради", вживаючи терміни з давнього совєтського лексикону. На цей протест український прем'єр Анатолій Кінах заявив, що „в Україні є всі можливості до вирішення цього питання всесторонньо, саме на основі консолідації українського суспільства і української держави". Далі він підкреслює, що „в Україні все роблять для відновлення історичної справедливости". Телевізійний канал „1+1" подав, в сенсі з'ясування проблеми, коментар, російською мовою, київського історика і філософа Олександра Войцеховського, в якому він повторює, перекручені та неправдиві факти про цю дивізію.

Але 27 березня довідуємося, що, властиво, ще нічого не сталося – „стенограма засідання Міськради не дає ясної відповіді, а міський голова не підписував жодного документу, і поки він цього не зробить, юридично це рішення є неправочинне".

Незважаючи на те, чи прийнято остаточне рішення, чи ні, той факт, що тема дивізії „Галичина" стала предметом обговорення в уряді Івано-Франківська, викликав серед ветеранів дивізії зрозуміле задоволення, бо це розцінюється як перший осяг на шляху до офіційного визнання в Україні істинної ідеї та цілі дивізії „Галичина", котра під час Другої світової війни боролася проти злочинного сталінського режиму з метою здобути самостійну Українську державу. Остаточною перемогою в осягненні ветеранських прав для колишніх вояків Дивізії було б офіційне визнання на державному рівні, як це мало місце у випадку подібних дивізій балтійських держав.

Багато т. зв. „совєтських людей" та інших недругів і критиків визвольної боротьби українців, внаслідок непоінформованости, а також під впливом залишків совєтського світогляду, розцінюють Дивізію та її ролю інакше.

Продовжуючи ґлорифікувати „велику вітчизняну війну", котра на ділі закінчилася поновним поневоленням українського народу та совєтизацією половини Европи, всякі рухи спротиву Москва розцінювала і ще й сьогодні розцінює як „зраду". Тому не припиняються наклепи про „воєнні злочини", нібито здійснені вояками дивізії. Таку саму традиційно неґативну настанову займають схильні до сенсацій західні ЗМІ, де раз-у-раз чуються неприхильні ворожі голоси про дивізію „Галичина". Наприклад, такою ворожою була телепрограма в Англії на саме Різдво 2001 року.

Ветерани дивізії в Україні і діяспорі борються проти цієї неправди, публікуючи історичні праці, книжки і матеріяли про участь дивізії „Галичина" у Другій світовій війні. Цих матеріялів є вже доволі українською, англійською, еспанською та німецькою мовами. Від 1998 року на Інтернеті є „сторінка про Дивізію з інформативними матеріялами та бібліографією. Адреса: www.infoukes.com/galiciadivision/ Досі відвідало цю сторінку 15,580 зацікавлених з цілого світу. Люди доброї волі можуть там легко довідатись, за що і чому дивізія „Галичина" боролась під час Другої світової війни.

Роман Гавриляк,
Нью-Йорк

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА

Міжнародне право – слуга чи капітан в добу ґльобальних міжнародних взаємин

Марта Б. Трофименко

Одна річ спільна для всього людства: кожна людина інша в інший спосіб.
Robert Zend

Багато сьогодні говориться про новий, ґльобального маштабу економічно-політично-правний порядок, що має охопити світ і поліпшити долю народів. Витворилося нове світове суспільство і приходить багато змін у взаєминах між державами. Чи всі ці зміни ведуть до поліпшення, покаже щойно час. Людство завжди жило надіями, а спеціялісти міжнародного права віддавна обіцяли мирне полагоджування світових конфліктів. Треба визнати, що вони наполегливо працювали і далі працюють над виробленням правових норм, на основі яких держави мають можливість співдіяти в торговельних, політичних та культурних сферах, та для нормального спілкування приватних осіб почерез державні кордони. Очевидно, самих правил „правової поведінки" не вистачає. Треба, щоб уряди держав прийняли ці міжнародні норми і щоб шляхом договорів зобов'язалися їх виконувати. При всіх щедрих похвалах на адресу міжнародних юридичних організацій, конференцій, поодиноких визначних науковців і органів Організації Об'єднаних Націй (ООН), потужні держави керуються в більшості політичними міркуваннями. Вони стараються визнати, як зобов'язуючі для них, лиш ті норми міжнародного права, які сприяють їхнім політичним та економічним цілям. Висилаючи на міжнародні конференції та наукові з'їзди своїх дипломатів та численних науковців, вони намагаються впливати на формування таких правил.

Відносно важливости міжнародного права, то є два протилежні погляди. Одні кажуть, що міжнародне право відіграє визначальну ролю у розвитку цивілізації, інші (наприклад, Hobbes, Bentham, Austin), вважають що міжнародне право – це ілюзія, що всі ці „правила" – це тільки дипломатичні засоби або розв'язки, подиктовані сильнішими державами слабшим. На щастя, переважає погляд, що міжнародне право – це справжнє зобов'язуюче право, підставове для цивілізованого способу співжиття народів.

Початки міжнародного права сягають давніх віків. Науковці вважають, що першими виявами його треба вважати договори про мир, укладені між воюючими сторонами. Немало тих договорів, писаних латинською мовою, що від Римських часів вважалася мовою дипломатії, дійшло до наших часів. Історія каже, що держави в більшості додержувалися умов мирних договорів і дедалі більше почали вважати додержання зобов'язуючим звичаєм. Цей обов'язок ввійшов до міжнародного права як звичаєва норма, висловлена латинською фразою „pacta sunt servanda".

З можливістю морських експедицій до далеких екзотичних країн міжнародне право набрало особливого значення. Коли після епохальної подорожі Колюмба в 1492 році виринули поважні суперечки і моральні питання про права монархів до осягнених заморських земель, імператор Карло V звернувся до голови катедри моральної теології в Саляманці, Франсіска де Віторія, щоб він вияснив позицію Еспанії відносно американських індіян. Так зродилася перше вичерпне, базоване на теологічних міркуваннях і опубліковане 1557 року, формулювання права міжнародного діяння, зокрема права монархів щодо колонізованих народів. Віторія впровадив нову, морально обґрунтовану інтерпретацію давнього поняття (precept) римського права „юс ґентіюм" (jus gentium). Це право народів, уважає Віторія, випливає із „природного права" (jus naturale), але не є його частиною та існує незалежно від нього.

Згодом голяндський вчений і дипломат Гуго Ґротіюс опрацював доктрину „вільного моря" і опублікував в 1625 році докладний трактат „Право війни і миру". Його вважають батьком модерного міжнародного права.

Вестфальський мир, яким закінчилася Тридцятирічна війна у 1648 році, впровадив у міжнародне право модерне поняття суверенітету держави, а не лише самого імператора-суверена. Тоді почали застосовувати „юс ґентіюм" тільки до взаємин між державами і навіть називати його міждержавним правом, відділяючи окреме приватне право, як, наприклад, право купецьке. Природне право уважалося підставою міжнародного права у християнському світі до половини XIX століття, коли прийшли нові модерні теорії в дусі позитивізму, які не мали вже глибокого універсального підґрунтя. Більшість їх була, на жаль, чисто формалістична. Вони не віддзеркалювали реальних взаємин, не вияснювали, чим керувалися ті, що володіли державами, і мало помагали послідовному випрацюванню і застосуванню правових міжнародних норм.

Обидві світові війни і загалом події половини XX століття показали, що без спільних зусиль, базованих на вивченні людської психології, і без відповідного морального наставлення, застосування фізичної сили, включно з атомовою зброєю, бере верх над міжнародними юридичними постулятами. Ідеалістичні філософічні підстави і принципи, на яких після Версальського договору, в 1919 році, була створена Ліґа Націй і встановлений Постійний суд міжнародної справедливости в Газі,

(Закінчення на стор. 17)

Про автора: Д-р Марта Б. Трофименко – спеціяліст з міжнародного та порівняльного права. Викладала у Делеварському університеті комерційне право, а також проводила адвокатську канцелярію в Торонто, Канада. Член НТШ, Українсько-Американської асоціяції університетських професорів, Українського Історичного Товариства, Східньо-Европейського дослідного інституту ім. Липинського, а також Пласту, СУА та ін. Автор ряду статтей і книжок.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Представники України в Нью-Йорку відвідали УНСоюз

Підчас зустрічі в УНС (зліва): С. Качарай, Д. Лубківський, В. Гвоздь, В. Кучинський, С. Погорельцев, У. Дячук.

ПАРСИПАНІ, Н.Дж. – 5 квітня Український Народний Союз приймав високих гостей – Постійного представника України при ООН, Надзвичайного і Повноважного Посла Валерія Кучинського, Генерального консула України в Нью-Йорку Сергія Погорельцева, військового радника Постійного представництва України при ООН полковника Віктора Гвоздя і Другого секретаря Генерального консульства України в Нью-Йорку Данила Лубківського. Вони відвідали також редакції обох тижневиків – „Свободи" і „The Ukrainian Weekly", в невимушеній розмові відповіли на низку запитань. Українські дипломати в українській громаді поза Україною – таке трапляється не кожного дня, хоч здається цілком природною річчю. Очевидно, цю зустріч можна сприйняти як знакову, тобто таку, що започатковує нову тенденцію – активніше, виразніше зближення України з діяспорою, зі світовим українством. Те, що недавно ще, десять-одинадцять літ тому, здавалося неймовірним, сьогодні набуває динаміки і сповнюється закономірним для обох сторін змістом – спільною працею в ім'я утвердження незалежної Української держави, в ім'я українського національного відродження.

Посол В. Кучинський привітав присутніх з добрими вислідами парляментських виборів в Україні, які він назвав „найдемократичнішими з усіх попередніх". Висловивши задоволення з усе тіснішої співпраці українських представництв у США з УНСоюзом і обома нашими тижневиками, керівник Місії України при ООН подав ідею створення в Нью-Йорку спільного для української громади Америки і України Українського інформаційного центру. Одним з напрямків його діяльности може стати глибше ознайомлення з екологічними проблемами України, зокрема з наслідками атомової катастрофи в Чорнобилі, а також з невпинним поширенням в Україні СНІД-у (AIDS).

Генеральний консул України в Нью-Йорку С. Погорельцев також з приємністю відзначив щиру готовність обох сторін – дипломатів України і української громади в США – до тісніших і конкретніших, результативніших контактів. Інформуючи про висліди голосування громадян України на виборчій дільниці, яка діяла у Консульстві, він підкреслив активність молодих виборців. Голосування 447 осіб виявило, що найбільшу підтримку дістав бльок Віктора Ющенка „За нашу Україну" (68 відс.), другим і третім ішли бльоки Юлії Тимошенко (15.2 відс.) та „За єдину Україну" (10.5 відс.). Найменшою прихильністю користувалися комуністи: за них проголосувало лише троє громадян.

Військовий радник Місії України в ООН полковник В. Гвоздь докладно, використовуючи яскраві приклади з власного життя, розповів про складний, але невпинний процес українізації Збройних сил України, взагалі про реформу у війську, яка в недалекому майбутньому переведе українську армію на контрактну основу. Тут треба пам'ятати, що після розпаду совєтської імперії військо України створювалося з нуля, коли для вишколу вояків і офіцерів не було жодного україномовного підручника, не було термінології. Від того часу багато змінилося, було створено Головне управління виховної праці у Збройних Силах, військовий науково-дослідний інститут з гуманітарними відділами. Сьогодні весь командний склад армії володіє українською мовою, хоч покищо на рівні самого війська українська ще не запанувала, що є результатом мовно-лінґвістичного поділу між українським заходом і сходом.

Українські дипломати передали вітання і найкращі побажання усім читачам „Свободи".

П.Ч.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Культур у нас багато, а Україна – одна

Дякуючи подружжю Дякунчиків, які передплатили для мене „Свободу", я тепер регулярно читаю тижневик і дізнаюся про речі, у нас незнані. У Шевченковім краї було дуже радісно прочитати не тільки про те, що громада НьюЙорку обстояла назву вулиці Шевченка, а й про те, що така вулиця взагалі є за океаном! З приємністю дізналися ми у Черкасах, що у комітеті з питань збереження назви вулиці Шевченка завзято працює багато молоді, яка знає і шанує великого поета. Ми прочитали статтю Ярослава Куровицького в обласній бібліотеці імені Шевченка і в музеї „Кобзаря". Наші краєзнавці щиро дякують захисникам доброї справи за їхній ентузіязм. Газети я віддала о. Сергієві Холодові з собору св. Трійці УПЦ Київського Патріярхату. Він багато сил віддає будівництву собору, дбає про духовність людей.

На Черкащині відбулося ряд подій, присвячених зміцненню культурних зв'язків народностей, які населяють Україну. 20 лютого в обласній бібліотеці ім. Т. Шевченка вшанували 200-річчя українського і польського поета Юзефа Богдана Залєського (1802 - 1886). Разом з бібліотекарями вечір організували науковці університету ім. Богдана Хмельницького, де діють курси польської мови, а також музичне училище ім. Гулака-Артемовського. Відомості про цього поета, нашого земляка, збирали по крихті. Допоміг Інернет-центр, який віднедавна діє у обласній бібліотеці завдяки сприянню Посольства США в Україні. Юзеф Залєський народився на Київщині, жив у тітки біля Канева, вчився в Умані. Він любив і оспівував Укарїну, особливо ж на еміґрації у Франції, куди виїхав після польського повстання 1831 року. Це у Парижі він написав у вірші-молитві: „Як умру, то дай мені Україну в небі".

Багато польських авторів оспівували Україну. Досить згадати хоча б пісню про Кармелюка „За Сибіром сонце сходить" католицького священика з Брацлавщини Яна Комарницького (1784 – 1840), жартівливу „Ґандзю" на слова Діонізія Болковського. Гарною українською мовою написав Томаш Падура поему „Кошовий" („На долині при Чигрині").

Зі „Свободи" я дізналася про виступ поета Абрама Кацнельсона на захист Т. Шевченка. Кращі сини єврейського народу завжди шанували Кобзаря й серед таких шанувальників був письменник Шолом-Алейхем. До речі, 25 березня в Черкаському обласному театрі відбулось єврейське свято Пурім: пекли смачні гамани, хор „Улюблені наспіви" виконував пісні українською, російською, англійською мовами, на івриті та ідіш. Культур у нас багато, а Україна – одна.

Лідія Пашкевич,
Черкаси

Як я поцілував руку господині

Коли я читав фейлетон О-КИ „Цілую ручки" („Свобода", ч. 12), то пригадав давню подію з мого життя. Коли я ще був малим хлопцем, то батьки наказували мені цілувати руку старшим. Під час Другої світової війни мене вивезли на роботу до Німеччини, де приписали на фарму. Коли я побачив свою нову господиню, чемно привітався і поцілував їй руку. Вона була дуже цим здивована, бо, як виявилось опісля, сподівалась зустріти якусь дику, некультурну людину. За мою чемну поведінку вона мені віддячилась стократно.

Одного разу мене на вулиці затримав німецький поліціянт, який привів мене до господині і сказав, що мене треба покарати за появу за межами фарми. Вона відповіла, що я – чемний українець і можу ходити, де мені потрібно. Я завжди мав чисте ліжко, полатані штани, господиня мене добре годувала і давала мені їхні картки, щоб я міг собі купити убрання. Мені довіряли настільки, що, слухаючи нелеґально радіо з Лондону, переказували новини і говорили, що Німеччина війну програє. Я рівнож отримував український часопис із Кракова.

Коли прийшли американці, то нам звеліли оселитися в школі, а наші господарі мали нам приносити їжу три рази на день. Коли моя господиня вперше принесла мені харчі аж на третій поверх, то мені стало соромно. Я сказав, що прийду до них поїсти, а ще й трохи працював у них, поки американці не перевезли нас до таборів для переміщених осіб.

Стефан Палилик,
Ґлен-Спей, Н. Й.

Шануймо Оксану Баюл

Я вже пенсіонерка і маю час дивитися телевізор. Дітройт межує з Канадою і там щоп'ятниці виступають артисти комедії, а з ними грає Люба Ґой – канадська українка. Коли тривала Зимова Олімпіяда і не дали нагороду канадським ковзанярам, Канада не подарувала цього Росії. Ця група комедійних акторів смішливо розіграла сценку: сидить на змаганнях суддя зі Франції, а до неї підходить росіянин в хутряній шапці і цілує її в щоку, а другий дає велику суму грошей. Канадійці таки одержали золоті медалі і не побоялася посміятися з невдалої затії з підкупом судді. Тоді ж надійшла „Свобода" зі статтею „Про сірий кінець", у якій осудливо згадана українська ковзанярка Оксана Баюл. Історія її відома. Американці взяли Оксану під свій захист і вивели її на добру дорогу. На телепрограму „Мільйонери" була запрошена Оксана і сиділа – гарно збудована, худенька, зі щирою усмішкою. Запитали у неї, чим вона займається, і вона відповіла, що знімається у фільмі. Показали й уривок, де вона танцює на льоду гарний легенький танець. Оксана приїздила з виступами до Дітройту, і мій син купив тоді квитки собі і двом своїм синам, мені й дочці моїй з маленькими хлопчиками. Коли Оксана Баюл скінчила танець й дістала гучні овації, то наш маленький Микола встав і кричав: „Оксано! Я тебе люблю!". Син пояснив своїм дітям, щоб вони пам'ятали Оксану, бо і в Україні є цей спорт на ковзанах. Під час перерви продавали книжечки про Україну.

Оксана Баюл відкрила світові нашу дорогу Україну з нового, спортового боку. Тож пам'ятаймо і шануймо першу українську медалістку, яким би не став її дальший шлях в Америці.

Оля Ґаховська-Троян,
Дітройт, Мишиґен

Школі подарували „Свободу"

Педагогічний колектив та учні Миколаївської середньої школи № 57 щиро дякують Надії Бекеші з Нью-Йорку, яка подарувала нам передплату на газету „Свобода". Протягом тривалого часу інформація про життя українців в діяспорі була недоступною для нас, а тепер, завдяки „Свободі", ми будемо мати можливість дізнаватися, як наші земляки сприяють духовному відродженню України. Багато людей цікавляться нашою школою і підтримують нас. Недавно, завдяки проф. Вірі Боднарук і представнику Фундації ім. І. Багряного в Харкові В. Усаню, наша школа отримала безкоштовно книги І. Багряного, які допоможуть нам у відродженні українського слова.

Тетяна Блакитна,
м. Миколаїв

„Дбайливо оформлений альманах"

До нашої редакції продовжують надходити листи-відгуки на появу „Альманаху-2002", у яких висловлено думки читачів про це видання. „Як завжди, альманах і тим разом дбайливо оформлений, зокрема теми під заголовком „Дорога до рідного храму". Хотілося б трохи менше енциклопедистики, а більше публіцистики, легкого жанру", – пише **Юрій Ганас** з Канади. Його думку поділяє **Іван Совірка** з Ворену, Миш.: „Щиро дякую! Це є найкраще редагований альманах – цікавий, повчальний". „Хочеться подякувати за цікавий альманах. Досі не мав часу вислати плату, бо поспішав прочитати весь альманах", – пише **А. Мацевко** з Канади. **Юрій Свищук** з Сен Луї, Мон., додає: „Дякую за альманах, дуже цінне видання: читається і не перестається".

Іншої думки дотримується **Дмитро Басько** з Мишигену: „Я вже дістаю „Свободу" 54 роки, але дістав такий альманах, що нічого не вартий". Як кажуть у таких випадках: „Сто людей – сто думок".

Чи ви не хочете придбати „Альманах-2002", щоб скласти власну думку?

Готується збірка споминів про Т.Осьмачку

Я хочу упорядкувати збірку споминів про письменника Тодося Осьмачку, які я, в основному, зібрав, але мені бракує споминів Оксани Керч, опублікованих в газеті „Свобода", 17 жовтня 1962 року і книжки Юрія Стефаника „Листи до приятелів" (1963, кн. 1-2). Може б, відгукнулися бажаючі допомогти у виданні такої книжки. Моя адреса: п/с 2552, 49041 Дніпропетровськ, Україна.

Микола Чабан

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Річні збори „Самопомочі" – Нью-Йорк

НЬЮ-ЙОРК. – У березні відбулися річні збори Федеральної кредитової кооперативи „Самопоміч", рівно через рік після славного її 50-річчя, яке так широко відзначала наша громада. Незважаючи на це, велика заля школи св. Юра була знову вщерть заповнена численними учасниками, членами „Самопомочі", яким завжди цікаво почути про її успіхи та нові здобутки. Про це коротко звітував президент кредитівки Богдан Кекіш, а повний друкований звіт був в усіх учасниках на руках. Б. Кекіш теж представив усіх членів управи, що сиділи за столом президії, особливо сердечно привітав високих гостей – постійного представника України до ООН В. Кучинського з дружиною, голову економічної місії при консуляті України в Нью-Йорку Олександра Ляха, представника Централі українських кооператив в США С. Кербу, представників українських кредитівок у Йонкерсі, Нью-Йорк, Української Національної федеральної кооперативи в Нью-Йорку, Товариства „Самопоміч" в Нью-Йорку та присутніх представників інших організацій. Парох УКЦ св. Юра о. Лаврентій Лавринюк провів привітальну молитву, а відтак представники дипломатичної служби України висловили свою подяку і признання для цієї української установи, що постійно фінансово сприяє усім добрим починам далекої, але близької почуваннями України.

Після прочитання протоколу і звітування членів управи, як також короткого обговорення звітів, вибрано одноголосно до Ради директорів тих самих трьох членів, чия каденція закінчилася, – Любомира Зєлика, Катерини Попович і Ореста Ґлюта.

Особливо тепло і з відповідною грамотою попрощали голова Ради директорів М. Шмігель і президент Б. Кекіш довголітнього скарбника і головного фінансового референта Ярослава Оберишина з його відходом на пенсію, повідомляючи, що на його місце вступає Богдан Курчак.

Наприкінці, за довголітнім уже звичаєм, особливі подяки за фінансову підтримку висловили присутні представники 14 установ, як також проф. Тарас Гунчак – за фінансову поміч у виданні 14-томника „Тисяча років української суспільно-політичної думки". Усі фінансові допомоги були можливі з огляду на збільшення числа членів і прибутків, що становили 10.6 відс. більше, як минулого року. Піднесені на дусі, заслухавши, як зростає та міцніє ця найбільша фінансова українська установа в Нью-Йорку, присутні на зборах ще довго після їх закриття продовжували дружні розмови при перекусці, на яку, як кожного року, запросили господарі.

Можна тільки побажати Федеральній кредитовій кооперативі „Самопоміч" в Нью-Йорку, щоб вона і в наступних роках так добре розвивалася та давала свою поміччну руку численним українським установам і поодиноким своїм членам.

О. Кузьмович

Президент Б. Кекіш читає грамоту відзначення для Я. Оберишина, котрий стоїть поруч. Біля них М. Шміґель. Сидить С. Керба.

Зустріч з головою СФУЖО Оксаною Соколик

Учасниці зустрічі з Оксаною Соколик.

НЬЮ-ЙОРК. – 5 березня представниці Союзу Українок Америки, Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України та Об'єднання Українських Православних Сестриць провели зустріч з Оксаною Соколик, головою СФУЖО.

Гостю привітала Ірина Куровицька. На зустріч прибула також гостя з України – Зоряна Білик, голова Союзу Українок Львівщини. Ведуча Н. Савчук, голова Окружної управи, додала свої привітання.

Оксана Соколик повідомила, що перебуває в Нью-Йорку на 46-ій сесії Комісії статусу жінок ООН. На сесії ООН в різних комісіях працюють українки Нью-Йорку – Ірина Куровицька, Ярослава Рубель, Надія Шмігель, Уляна Кекіш-Солоденко, Марта Кебало, Дарія Дика та Зоряна Білик. 46-та сесія Департаменту соціяльної й економічної ради ООН, організована відділом з підвищення статусу жінок, розглядає питання дискримінації жінок і зміцнення їхніх позицій у суспільстві.

У своєму виступі Оксана Соколик зупинилася на багатогранній діяльності СФУЖО, зокрема на тісній співпраці з жіночими організаціями України, запросила жінок Америки взяти участь в роботі VIII Конґресу СФУЖО, який відбудеться у жовтні 2002 року.

Зі словами привіту до Оксани Соколик звернулися Марія Лозинська від ОЖ ОЧСУ, Валентина Кузьмич – від Об'єднання Православного сестрицтва, Ярослава Рубель – від світового Пласту.

Цікавим був виступ Зоряни Білик зі Львова, яка передусім висловила щиру подяку Союзові Українок Америки за значну матеріяльну допомогу, повідомила, що їхня організація нараховує 3642 союзянки і розгортає кредитну, видавничу, культурну, музейну програми.

За вечерею було порушено багато актуальних питань, особливо виїзду з України за кордон жінок – заробітчанок. Присутні висловили жаль і обурення з приводу побиття в Бориславі української патріотки Іриин Сеник. Вирішено написати протест до Львівської обласної ради з приводу цього ганебного факту.

Оксана Соколик побажала доброго здоров'я і творчої наснаги присутнім діячкам жіночого руху Марії Лозинській, Олені Процюк, Уляні Старосольській та Валентині Кузьмич.

На закінчення Ірина Куровицька подякувала ОЖ ОЧСУ за надання приміщення для цього цікавого вечора, персонально Теклі Гнатишин за святкове оформлення залі, Надії Савчук та Наталії Думі за гарно організовану зустріч.

На 2002-ий рік проголошено гасло СФУЖО: „Шануймо минуле – будуймо майбутнє!". Жінки були і залишаються активними членками української діяспори і української держави.

Лідія Баб'юк,
пресова референтка 64-го Відділу СУА

Уточнення

У звіті про діяльність Однодоларового фонду („Свобода", ч. 13) йшла мова про комітет цього фонду в штаті Нью Джерзі.

Гаріманівський інститут Колюмбійського університету в серії „Мовна політика і мовна ситуація в Україні представляє Галину Яровську з Національного інституту проблем міжнародної безпеки, державного експерта з глобальної безпеки і європейської інтеграції (лекція „Модерна стандартизація української мови: лінвістичне свідчення і культурна причетність"). Понеділок, 22 квітня, 12:00–2:00, кім. 1519, International Affairs Building, 420 West, 118th Street, New York, NY 10027.

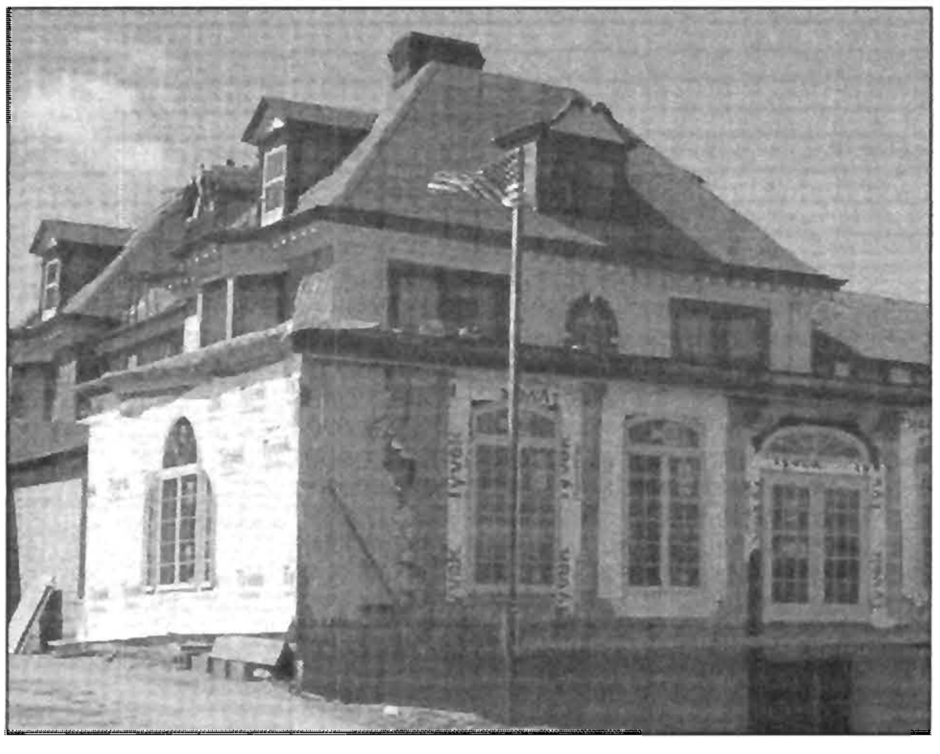
Відзначили Шевченківське свято

ҐЛЕН-СПЕЙ, Н. Й. – У просторій оновленій залі відпочинкової оселі „Верховина" відбулося Шевченківське свято, яке організували члени місцевого об'єднання українців та Українсько-американська культурна фундація. Завдяки професійним виконавцям Тамарі Лихолай, Марії Ґугель, Ігорю Шабльовському, Наталі Кушнір-Кіценюк та Романові і Вірі Цимбалам знову зазвучала безсмертна муза Кобзаря. Доповідь Софії Мартинець про невмируще слово поета схвилювала всіх присутніх. Поему „Кавказ" донесла до слухачів Ярослава Гунчак. Хвилю оплесків отримав юний Андріян Сірко за чудову деклямацію поезії „Мені тринадцятий минало".

У залі зібралися представники чотирьох поколінь й усіх на вечорі об'єднала Шевченкова дума про Україну, яку донесли до сердець старших і молодих людей виконавці безсмертних творів Кобзаря.

На фото: оновлюється головний будинок „Верховини".

Святослава Ґой

ЧЕРІ-ГИЛ, Н. Дж. – Свято Тараса Шевченка при українській католицькій церкві св. Михайла почали діти в українських вишиваних сорочках, які утворили програму без слів. З літер і частин портрету Тараса вони склали його ім'я і зображення. Грав бандурист Стефан Оріховський. Керівником виступу була Віка Кара. Про життя Тараса Шевченка оповідали д-р Олег Онусків, Сергій Грубій і Михайло В. Ромах. Поезії деклямували Ірина Грубій, Надя Маслович, Тара, Мариса і Данило Оріховські, Василь, Роман, Руслан Протаси, Таїса Когут, Юрій Онусків, Алекса Лужетська і Лариса Ставнича. Хор під управою Тараса Галушки заспівав „Реве та стогне", „Думи мої" і „Заповіт". У святі також брали участь діти Роман Гарасим, Андрій Грубій, Лорин і Никол Масіо, Діяна Оріховська, Стефан і Юстин Слотвінські. Уклала і проводила програму Оля Причка, голова Комітету допомоги Україні і дітям Чорнобиля. На фото: Ірина Грубій, Юрій Онусків, Руслан Протас, Лорин Масіо і Андрій Грубій в Чері Гил складають портрет Т. Шевченка.

Оля Причка

Приємна несподіванка

ПАЛАТАЙН, Іл. – Організований управою осередку СУМ-у ім. полк. Д. Вітовського в суботу 23 лютого „Сумівський вечір" був особливою подією, оскільки зі понадпрограмовою несподіванкою були два особливі гості нашого Українського центру – сенатори зі штату Іліной Вендел Джонс і Володимир Дудич. Обидва добре відомі місцевій українській громаді.

Сенаторів привітав українською мовою д-р Олесь Стрільчук, а англійською – голова осередку СУМу Оля Федай.

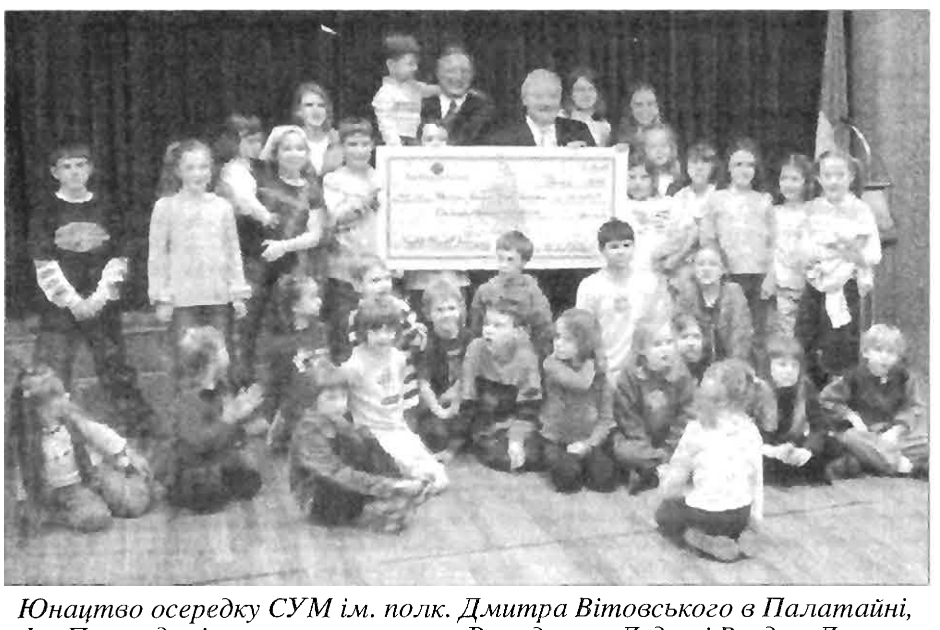
Сенатора В. Джонса наша громада знає вже понад 30 років, відколи він був головою міської Ради в Палатайні і на тому пості охоче ішов назустріч потребам українців, які тоді об'єднувалися у громаду.

Цей його контакт з українцями з часом поглибився, коли В. Джонс познайомився у Сенаті, з сенатором В. Дудичем, котрий є українського походження.

Під час зустрічі вони викликали загальне захоплення присутніх, коли продемонстрували побільшений чек на суму 100,000 долярів! Цей княжий дар вони зложили, по 50,000 дол., з фондів, якими завідують. Даток цей мав би бути на добудову Українського центру. Для не так численної української громади Палатайну та околиць – це небуденна подія, яку утривалено на знимках та фільмі.

Цікаві та додаткові інформації при цій нагоді подав інж. Мирон Лущак, котрий в 70-их роках мав багато контактів з місцевою владою. Вечір залишиться ще однією цікавою сторінкою в літописі життя нашої місцевої громади.

В. Кусик

Юнацтво осередку СУМ ім. полк. Дмитра Вітовського в Палатайні, Іл. Посередині – сенатори штату Володимир Дудич і Вендел Джонс.

Велика мета нашого проєкту

Збувається мрія Святішого Патріярха Мстислава і тисяч вірних нашої святої Української Православної Церкви. Собори і сесії Рад Митрополії та вірні Церкви віддавна закликали до завершення Історико-наукового комплексу.

XVI Собор, що відбувся в жовтні 2000 року Божого, затвердив проєкт, що має бути виконаний в осередку Митрополії в Бавнд-Бруці, Н. Дж., як мету нашої Церкви, необхідну для її майбутнього. Музей ім. Патріярха Мстислава буде прибудовою до сучасного адміністративного будинку Консисторії та бібліотеки і включатиме найновіше устаткування для виставки наших збірок релігійних і культурних експонатів, колекцій рідкісних книг і документів, а також пам'ятник жертвам Великого голоду в Україні 1932-33 років.

У комплексі діятиме Центр архівних дослідів історії Великого голоду та історії нашої УПЦеркви і постійна мистецька ґалерія. В цей спосіб ми збережемо для майбутніх поколінь тисячі скарбів нашого культурного й духовного життя, створимо сприятливі умови для духовних, культурних та освітніх програм.

Протягом останнього року члени Комісії вишукування матеріяльних засобів відвідали понад сорок парафій, щоб ознайомити їхніх членів з цим проєктом. Хоч ці візитації не були спрямовані на здобування фондів, завдяки щедрості багатьох із вас зібрано 124,400 дол. Ще до цих поїздок, але після проголошення XV Собором про проєкт нового приміщення музею, отримано від жертводавців 55,600 дол., зі спадку Михайла Верб'яного прибуло 350,000 дол., від Товариства прихильників Музею церкви-пам'ятника – 35,000 дол. Об'єднання УПСестрицтв – 100,000 дол., а місцеве сестрицтво св. Покрови пообіцяло зібрати 50,000 дол. Крім того, на цей фонд підуть гроші з продажу крипт у мавзолеї. Водночас нав'язано контакти з багатьма філантропічними фундаціями з метою отримання допомоги на наш проєкт. Все це послужило поштовхом до започаткування кампанії збирання фондів.

Ця кампанія, що має за мету зібрати шість мільйонів долярів на Історико-науковий комплекс, дасть нагоду членам і приятелям Української Православної Церкви в США зробити вклад як в історію, так і у майбутнє нашої Церкви і громади – для добра наших дітей і майбутніх поколінь. З названої суми два мільйони будуть вкладені у Постійний фонд, відсотки з якого вживатимуться на покриття коштів ведення і утримання цієї установи. Ми шукаємо „провідних" жертводавців, які подарували б 10,000 дол. або й більше, що стало б прикладом для інших поважних жертводавців. Поза тим, цим листом ми просимо всіх дати „згідно з вашими спроможностями" і закликаємо заохочувати своїх приятелів і спільників також вносити пожертви на цю справу.

У спеціяльно виданій брошурці знайдете докладний опис проєкту. В ній подані й інші можливості робити поважні контрибуції на честь або у пам'ять якоїсь дорогої вам людини, або просто від Вашого імені. Різні аспекти будинків можуть бути названі згідно з Вашим бажанням і дарованою Вами сумою. Вибравши бажану Вами категорію, контактуйтеся з директором Відділу збільшення рухомого й нерухомого майна д-ром Степаном Сивуличем, (тел.: (412) 389-1723), щоб обговорити всі можливості.

Завдяки вашій щедрості в минулому побудовано Церкву-пам'ятник. Дім культури, адміністративний будинок Консисторії з бібліотекою, куплено будинок Семінарії, придбано „Табір всіх святих" та засновано багато відділів служіння в Ім'я Христа. Просимо вас і тепер виказати таку саму щедрість щодо цього так потрібного проєкту створення Історико-наукового комплексу.

†Антоній,
Архиєпископ і голова Консисторії Української Православної Церкви в США

Д-р Степан Сивулич,
директор відділу розвитку УПЦ в США

Пів століття 17-му відділові СУА

МАЯМІ, Фла. –Відзначення 50-річчя 17-го Відділу СУА ім. Олени Теліги відбулося 24 лютого 2002 року в залі української католицької церкви у Маямі, при численній участі союзянок і гостей.

На ювілейне святкування прибули голова СУА Ірина Куровицька, членки 56-го Відділу СУА ім. Мілєни Рудницької з Норт-Порту та з 123-го Відділу СУА з Санкт-Пітерсбургу. Недільна Служба Божа була присвячена членкам 17-го Відділу, особливо вшанували пам'ять тих союзянок, які відійшли у вічність. Голова 17-го Відділу Мирослава Тершаковець привітала гостей та попросила пароха о. Івана Чировського провести молитву.

Довголітня членка і колишня голова відділу Ірина Ракуш засвітила свічки у їх пам'ять. Дальше ведення програми перебрала Ірена Дзюбинська, яка зложила цілу програму і намалювала для сцени чудовий портрет патронки 17-го відділу СУА Олени Теліги. Ведуча програмою представила голову СУА І. Куровицьку і з нагоди золотого ювілею голова СУА І Куровицька вручила відділові грамоту признання. У своєму слові голова СУА висловила признання 17-му Відділові за його працю для СУА і цілої української громади впродовж 50 років, сказала, що Відділ є одним з найкращих у нашій організації і визначається великим ентузіязмом щодо усіх починів СУА. Після слова голови, Дана Максимович виконала пісню Олександра Білаша „Два кольори".

Членка Люся Венгльовська пояснила коротко англійською мовою про наше ювілейне святкування. Ювілейну доповідь про 50-ліття 17-го Відділу виголосила Ірена Ракуш. Українська громада у Маямі відносно молода, бо до 1946 року тут взагалі не було українців, ані будь-якого організованого життя.

У 1946 році організовано Українсько-американський клюб, який дав початок українському організованому життю у Маямі. В першу чергу збудовано українські церкви – католицьку і православну, які скоро з'єднали людей і створили парафії, що стали осередком громадської діяльності.

Завдяки невеликій групі свідомих жінок у 1952 році організовано відділ Союзу Українок Америки, котрому Централя СУА надала число 17, а патронкою вибрано письменницю і політичну діячку Олену Телігу.

Першою головою вибрано Джін Кочкудан, а секретаркою Анну Наконечну. У 1964 році при відділі організовано хор, який веде співачка Ольга Павлова. Хор ще більше пожвавив працю у відділі і громаді, а особливо своїми виступами серед американців.

Відділ став меценатом Українського Інституту при Гарвардському університеті, членки зложили і зібрали у громаді 10 тисяч долярів на видання української енциклопедії у Сарселі, а на Український музей у Нью-Йорку – понад 10 тисяч долярів. Наша членка Ева Сташків залишила відділові у спадку поважну суму і з Фонду Еви Сташків виплачувано стипендії для студентів українознавчих наук у Гарварді, у Римі, а науковець д-р Зенон Когут видав у Гарвардському університеті свою унікальну працю англійською мовою про Гетьманщину. З цього фонду також видано книжку д-р Марти Богачевської-Хом'як про історію українського жіночого руху.

В останніх часах увага відділу спрямована на допомогу Україні, а також ми взяли під опіку відділ Союзу Українок у Скольому.

Цікаву виставку преси і конвенційних книжок зі статтями про 17-ий Відділ влаштувала Ірена Ракуш.

У дальшій частині програми Ірина Дзюбинська розповіла про нашу патронку Олену Телігу, а Наталя Гаврилів і Уляна Данилів деклямували вірші Олени Теліги.

Дует Женя Короленко і Осип Головацький проспівали кілька пісень, а в'язанку українських народних пісень виконало тріо сестер Максимовичів. В кінці програми голова СУА І. Куровицька вручила почесні грамоти членкам 17-го Відділу за їхню працю і заслуги для СУА.

Закінчено програму подякою голови Відділу і молитвою отця пароха Івана Чировського.

Золотий ювілей 17-го Відділу СУА у Маямі був знаменним доказом того, що українська громада живе і працює для України, виховує в українському дусі молоде покоління.

Лідія Я. Гладка

Українська тотожність вчора і сьогодні

Д-р Оля Гнатюк

Восени 2000 року Гарвардський університет отримав щедрий дарунок від Е. та Д. Шклярів, призначений на заснування щорічної програми пост-докторських стипендій з українських досліджень при Українському науковому інституті Гарвардського університету (УНІГУ).

Вже на наступний академічний 2001–02 рік до УНІГУ прибуло сім перших шклярівських стипендіятів – четверо з України, один із Польщі та двоє з США. Вони внесли новий потужний струмінь у науково-дослідницьке життя УНІГУ.

Сьогодні „Свобода" пропонує розмову свого кореспондента Юрія Шевчука з одним із стипендіятів програми, доктором Олею Гнатюк.

Д-р О. Гнатюк – відомий в Україні і Польщі літературознавець, фахівець із української літератури XX ст. Тепер вона викладає у Варшавському університеті, а також очолює Департамент української літератури Інституту слов'янських мов Польської Академії Наук.

– Розкажіть, будь ласка, про свій науковий проєкт в Гарварді.

– Первісний задум мого дослідження полягав у тому, щоб представити дискусії про европейськість української культури в есеїстиці, літературній критиці і в середовищі ширшого кола українських мислителів, інтелектуалів, літераторів. Дослідження обіймає період після Першої світової війни до нинішнього часу. За час перебування в Гарварді цей задум зазнав глибоких змін і перетворився на дослідження дискусій про українську тотожність у XX ст. Упродовж XX ст. в українській культурі існувало три головні орієнтації: 1) проевропейська, 2) східня чи проросійська, 3) пронаціональна. У 1920-их та 30-их роках виразниками европейської орієнтації по обидва боки Збруча були Микола Хвильовий, Микола Зеров, Євген Маланюк, Дмитро Донцов, а сьогодні – такі постаті, як Юрій Андрухович, Микола Рябчук, а якщо ширше, то середовище інтелектуалів, згуртованих навколо часопису „Критика".

Я ставлю собі завдання проаналізувати основні аргументи на користь чи то ідеї про европейськість української культури, чи про її окремішність і самобутність, чи то про її пов'язаність зі східнослов'янським світом, проаналізувати, як такі ідеї впливають на формування української національної тотожности.

Наприклад, літератор-неоклясик Микола Зеров дивиться на Европу насамперед як на середземноморську культуру, і зокрема її найдавніші традиції Античної Греції та Риму, водночас він звертається до французьких парнасистів. Натомість творець інтеґрального націоналізму Дмитро Донцов зразком для українців вважає Европу Муссоліні та Гітлера, отже, в першу чергу – фашистську. Національний комуніст Микола Хвильовий постає в цьому аспекті набагато складнішим. Як не парадоксально, його погляди великою мірою залежать від поглядів Донцова. Цікаво, що в науковій літературі такий зв'язок практично ніхто глибоко не досліджував. Хвильовий сплетений із протилежностей. Свої памфлети він пише під прямим впливом тез Донцова, до речі, зформульованих ще напередодні Першої світової війни і згодом викладених у відомій книжці „Підстави нашої політики" (Відень, 1921 р.). Хвильовий, був добре знайомий із поглядами Донцова. Моє завдання полягає в тому, щоб довести цю безпосередню залежність. Це водночас не означає, що Хвильовий був прихильником української націоналістичної ідеї.

– З яких світоглядних позицій виступають носії східньої орієнтації?

– Речники східньої чи проросійської світоглядної орієнтації відмовляють українській культурі в самостійности. Тут йдеться про зорієнтованість на совєтські чи російські зразки, на культурну єдність, яку визначила російська, а згодом совєтська імперії. Між 1930–70-ми роками ця орієнтація була панівним руслом в українській культурі. Її представниками є зокрема клясики українського совєтського соцреалізму та українські совєтські вчені-гуманітарії. В умовах совєтського тоталітаризму ні про яку відкриту внутрішню полеміку між представниками цих орієнтацій не могло бути й мови. Єдиним винятком була полеміка між українськими совєтськими інтелектуалістами та діяспорою, а також різні прояви незгоди з офіційною версією української культурної тотожности у самвидаві та серед вільнодумців.

Цікавою прихованою формою внутрішньої дискусії про европейськість української культури був літературний переклад. Елементи цієї полеміки та зорієнтованости на Захід віддзеркалюються зокрема у факті послідовного і свідомого підбору для перекладу українською мовою саме европейських текстів з боку таких перекладачів, як Лукаш чи Кочур, а також послідовної боротьби за ширшу, ніж совєтська, мовну свідомість. Представники третьої, пронаціональної, орієнтації сповідують переконаність про самобутність і самодостатність української культури, захищаючи її перед чужими зразками, не лише російськими, а й західніми.

Сучасними представниками цієї орієнтації є такі противники ґльобалізації і всіляких постмодернізмів та інших ізмів, як Вячеслав Медвідь, Володимир Даниленко, Шевченківський лавреат Євген Пашковський, Євген Баран, Іван Андрусяк, Олександер Яровий.

– Чи можна говорити про якусь світоглядну орієнтацію в пост-совєтській Україні?

– У сучасному українському дискурсі панівною є зорієнтованість виключно на власні зразки. Психологічним підґрунтям такої настанови є втрата чільної позиції, яку письменники посідали у совєтському суспільстві. В їхній уяві це пов'язується з модернізацією та ґльобалізацією, принесеними із Західної Европи. Це виникає з ілюзії, яку люди мали щодо Европи, з ілюзії про цілковиту належність української культури до европейської, з віри в те, що Україну в Европі чекають із відкритими обіймами. Коли ж прийняття до Европи виявилося справою досить проблематичною, в середовищі українських інтелектуалів виникло бажання переорієнтуватися, точніше – повернутися до знайомих і давно засвоєних моделей поведінки. Таке розчарування має місце і серед українського суспільства загалом, включно із представниками прозахідньої орієнтації, хоч в них воно не переходить у культурну самозамкненість.

– Розкажіть, будь ласка, про свою працю у Варшаві.

– Я працюю в центрі дослідження античної традиції Варшавського університету, який заснував і очолює Єжи Аксер, професор клясичної філології Варшавського університету та театрології в Театральній академії. У 1995 році проф. Аксер разом із проф. Ярославом Ісаєвичем створив Міжнародну школу гуманітарних наук Центральної та Східньої Европи. Головна мета школи – створити елітарне коло молодих людей, відкритих до різних методологічних пошуків, людей, які володіють різними мовами і шукають нових розв'язок. Школа заснована на засадах особистих контактів між студентами та науковцями, які є провідними авторитетами у відповідній дисципліні. В її програмах беруть участь докторанти різних країн реґіону, в першу чергу з України. Лише протягом одного навчального року в школі буває понад сто українських стипендіятів. Вони беруть участь в різних сесіях, семінарах, симпозіюмах та майстернях. Головними ділянками діяльности школи є гуманістика, і в її межах насамперед – клясичні студії, історія, переклади та театрознавство. Семінари тривають від двох тижнів до двох місяців і проводяться або у Варшаві, або ж на виїзді.

Кілька років тому було проведено так звану галицьку об'їзну сесію, в межах якої семінари проводилися по всій Галичині від Кракова до Львова. Восени 2000 року я організувала сесію польових досліджень українців у Польщі, де поєдналися історія, мистецтвознавство, соціологія та релігієзнавство. Школа спільно організовує наукові заходи у Варшаві, Києві, Львові та інших містах. У 2001 році разом із Львівським університетом та Богословською академією було організовано кілька сесій, зокрема присвячених історії Церкви, візантиністиці та філософії науки. Гостем візантійської сесії у Варшаві та Львові були фахівці з Гарварду Ігор Шевченко та Едвард Кінан. Разом із знаменитим польським перекладачем Адамом Поморським я веду постійний перекладацький семінар „Трансляторій". Першим практичним результатом семінару є опублікована видавництвом „Критика" книжка перекладів сучасної польської есеїстики (двадцять есеїв). Готується також книжка перекладів білоруською мовою польських поетів (автор Андрей Хадановіч). Вже готова до публікації книжка польських перекладів вибраної української есеїстики. В додаток учасники „Трансляторію" публікували окремі переклади у часописі „Критика", в інших українських та білоруських журналах. У 2003 році учасники семінару мають намір опублікувати ще дві-три книжки перекладів.

– Ви є співавтором книжки „Бунт покоління. Розмови з українськими інтелектуалами", яка вже сьогодні, лише через два роки після публікації, стала раритетом і часто поширюється в ксерокопіях.

– Так, у 1995 році я спільно із Богумілою Бердиховською розпочала працю над проєктом, присвяченим українським шістдесятникам. (Б. Бердиховська – спеціяліст з українських справ, заступник директора п'ятої програми Польського радіо, свого часу очолювала Департамент національних меншостей в міністерстві культури Польщі). Було проведено інтерв'ю із різними українськими інтелектуалами-шістдесятниками – Іваном Дзюбою, Євгеном Сверстюком, Миколою Горинем, Михайлиною Коцюбинською, та письменником молодшого покоління Миколою Рябчуком. Ми хотіли показати, як виглядали життєві вибори, які робили ці люди, як формувалася їхня особистість і яким чином вони змогли подолати вплив тоталітарної ідеології – з одного боку комунізму, з іншого – інтеґрального націоналізму, і як згодом вони змогли стати на демократичні позиції. У 2000 році книжку цих інтерв'ю під назвою „Бунт покоління. Розмови з українськими інтелектуалами" (Bunt pokolenia. Rozmowy z intelektualistami ukrainskimi) було видано польською мовою в Люблінському університеті. Книжка швидко розійшлася, і вже через два місяці вийшов її повторний наклад. Книжка має бути видана українською мовою, її переклад вже готовий.

– Яке значення для вас як науковця мала стипендія Шкляра?

– Перебування на стипендії Шкляра в Гарварді стало для мене винятковою нагодою вивчати першоджерела та знайомитися із найновішим в західній методології. Я отримала можливість скористатися найбагатшою поза Україною збіркою українських книжок та інших матеріялів, яка є в бібліотеці Гарварду. У Польщі тих речей я ніколи не знайду. В Україні їхня доступність дуже обмежена. Практичним результатом праці на стипендії є майже готова монографія про дискусії на тему української тотожности у XX ст., яка має вийти польською мовою. Крім того, я виступила із лекціями в Торонтському університеті, Науковому товаристві ім. Шевченка в Нью-Йорку та на науковому семінарі УНІГУ.

Надзвичайно важливим є й те, що стипендіяти Шклярів мають нагоду обговорити свої проєкти та ідеї із колегами не лише з Гарварду, але й із наукових осередків Північної Америки, України та інших країн. Завдяки стипендії я змогла зосередитися на дослідницькій діяльності. Це розкіш, якої у Варшаві із моїми науковими, перекладацькими, організаційними та викладацькими обов'язками я просто не можу собі дозволити. Надзвичайно важливим для мене було інтелектуальне середовище Гарварду. Я буду тужити за насиченими дискусіями, цікавими особистостями, з якими я мала нагоду спілкуватися в УНІГУ.

25 березня, в часі ознаймлення зі станом українських шкіл Північної Америки, Митрополит Української Католицької Церкви в США Стефан Сорока відвідав школу і дитячий садочок при церкві Св. Івана Хрестителя в Нюарку, побував в усіх клясах і групах, де розмовляв з дітьми і їхніми наставниками. Діти підготували на честь гостя спеціяльну програму. На Благовіщення Владика відправив Божу службу у храмі. На світлині: Митрополит Стефан Сорока у дитячому садочку, де виховthreatелькою є Ліліяна Худолій. Фото: Ігор Пилипчук.

На зустріч їдемо в Україну

Головна Пластова Булава схвалила пропозицію Крайової Пластової Старшини України, щоб Ювілейна міжкрайова пластова зустріч–2002 з нагоди 90-ліття Пласту відбулася в Україні. Участь у зустрічі візьмуть усі чотири Улади – УПН, УПЮ, УСП і УПС. Крайова Пластова Старшина України є організатором зустрічі. Організаційний комітет братиме до уваги лише ті зголошення, які прийдуть через Крайові Пластові Старшини з поодиноких країв. На зустріч приїде пластунство з усієї України, Австралії, Аргентини, Великобританії, Канади, Німеччини, Польщі, Словаччини, Франції, Австрії, Еспанії і Сполучених Штатів Америки.

Зустріч відбудеться від 11 до 24 серпня у чарівному куточку Львівщини, недалеко від старовинного замку Свірж. Цю частину України називають „Золотою підковою", на якій розташована група історично-архітектурних пам'яток. У Свіржі є ренесансовий замок-палац, побудований у XV – XVI ст. на невеличкій горі, оточеній озером. Мальовнича природа здавна приваблювала романтиків, які відвідували цю місцевість.

До програми зустрічі включено пішоходні мандрівки стежками Розточчя і урочищами та полонинами Карпат, екскурсії до історичних замків Львівщини, здавання юнацьких вмілостей, проведення теренових та спортивних змагань, мистецькі майстерні, різноманітні заняття пластової спеціялізації (водна, летунська, альпіністична, велосипедна), розвагові та відпочинкові акції, ознайомлення із культурною спадщиною України.

Внесок учасників зустрічі становить 200 дол., що включає покриття витрат на харчування й технічне обслуговування усіх занять. Додаткові кошти – це адміністраційне та транспорт в Україну на зустріч. Точні інформації подасть Крайова Пластова Старшина або пластова станиця.

Організаційний комітет ЮМПЗ – Україна

„Мандруємо, їдемо ще раз!"

Завзяті організаторки „вокатону" на користь будови Українського музею в Нью-Йорку не взяли собі за неуспіх, коли їхня друга імпреза не відбулася 23 вересня 2001 року через відомі трагічні події 11 вересня. Тепер вони, повні енергії та оптимізму, заплянували перепровадити „вокатон" в неділю, 21 квітня, на тому самому місці, що раніше – в стейтовому парку Рінґвуд у Нью-Джерзі. Рома Слободян-Одуляк і Оленка Червоняк-Терлецька заходять до редакції „Свободи", щоб розповісти про свої пляни і задуми.

Отож довідуємося, що відкликаний минулого року „вокатон" вирішили організаторки таки провести і пильно до нього приготовляються. Зібрані до 11 вересня гроші на цю ціль були передані організаторам, і тепер, 21 квітня, вони будуть включені до прибутку, що його сподіваються здобути. Програма цієї товарисько-родинної імпрези буде та сама, що попередня, але ще з додатком для дітей, які матимуть змогу, під опікою батьків, переїхати одну милю на велосипедах на рівному терені або перейти пішком три милі під провідництвом Іванки Іваськів.

Як і попереднього разу, учасники „вокатону" можуть зголошуватись в неділю, 21 квітня, від дев'ятої години ранку, а о 12-ій відбудеться полуденок – спільний для усіх учасників.

Як розповідають організаторки, вони і тим разом отримають даром багато харчових продуктів на полуденок, зокрема м'ясних – з крамниць Ю. Бачинського і Я. Куровицького. Спонзорами полуденка стали також американські підприємства. Відоме підприємство „Кеймарт" подарувало два велосипеди на льотерію. Як завжди, кредитівка „Самопоміч" в Нью-Йорку поспішила також із поміччю, даруючи для усіх учасників „вокатону" окремо виконані руханкові сорочинки. Все це, розуміється, сприятиме збільшенню суми заробітку, яка в цілости призначена на Український музей.

– Ми маємо, однак, окрему ціль, – вияснює із захватом Рома Одуляк. – Ми хотіли б, щоб у новому приміщенні Українського музею постала окрема кімната, призначена для дітей – як українських, так і американських, де б вони пізнавали українську культуру під опікою окремих осіб, що були б постійно зайняті. І саме на ту ціль хотіли б призбирати якнайбільше грошей на цьому другому „вокатоні". Екзекутива УМ прийняла нашу ідею і погодилася це зробити.

– Тому ми стараємося знову перевести цю імпрезу 21 квітня, – розповідає Оленка Терлецька, – та маємо до помочі тих самих наших товаришок, як і першого разу. В першому „вокатоні" ми здобули 32.000 долярів, а тепер хотіли б, може, й більше. Наша ціль – щоб кожна родина, що братиме участь, заробила 250 дол., а кожна поодинока людина – 150 дол. Запрошуємо до участи в цій товариській імпрезі усіх, хто тільки захоче, також наших українців із „четвертої хвилі". Це ж справді родинно-товариська імпреза, відкрита для усіх.

Організаторки пригадують, що включений в неї також виступ знаного вже добре Рона Когута-Бараболі, який цікавий не лише для дітей, але й старших.

Одне слово, все, як і раніше, цікаве, родинне та ще і буде записане на фільмі, що його накручуватиме для „Контакту" В. Артимишин. Що можна ще більше сподіватися, як сонця, радости, товариського настрою і... доброї кави, що її даватимуть увесь час із славного підприємства „Старбакс"?

А хто бажає ще більше інформацій, може їх отримати, телефонуючи до О. Терлецької (973) 771-1156 або на вебсайті www.ukrainianmuseum.org.

О. К.

Організаторки „Вокатону" (зліва): О. Терлецька, Д. Темницька, А. Гнатейко, М. Полянська, Р. Одуляк.

Поет сили

Володимир Біляїв

Родовід Яра Славутича (до 1941 р. Григорія Михайловича Жученка) – дуже цікава тема. Їй він присвятив багато часу та енергії, реставруючи старий український старшинський родовід Жученків. Предки Славутича у XVII ст. перемандрували з Покуття на Поділля, а звідти на Полтавщину, на землі Запорозького козацького війська і на Слобожанщину. Нащадок роду Жученків, Яр Славутич, народився 11 січня 1918 року на хуторі Жученки в межах села Благодатне, Олександрійського повіту, тодішньої Херсонської губернії. У 1936 році, після навчання самотужки та вечірніх курсів і складання іспитів, почав студіювати на мовно-літературному факультеті Запорізького педагогічного інституту. 1940 року успішно закінчив інститут із дипломом викладача української мови й літератури. Як поет Яр Славутич дебютував 1938 року в харківському „Літературному журналі". 1940 року його призвали на військову службу, до школи саперів. У перших місяцях німецько-радянської війни частина Червоної армії, в якій він служив, приєднується до антинацистського та антирадянського загону „Чернігівська Січ". Після війни Яр Славутич, як і більшість українських утікачів-еміґрантів, опинився в таборах переміщених осіб. 1949 року він разом із дружиною й тещею осів у США – спочатку у Філядельфії, згодом у Монтереї, штат Каліфорнія, а від 1960 року – в Едмонтоні (Канада).

Ще в 1954 році у Пенсильванському університеті він здобув ступінь маґістра, а 1955 року успішно захистив дисертацію та отримав ступінь доктора філософії. Темою його дисертації була творчість українського поета-неосимволіста Михайла Ореста (рідного брата Миколи Зерова). Отоді я й познайомився з Яром Славутичем. Правда, не в університеті, а в залі української православної церкви св. Покрови, де він був учителем українознавства в суботній парафіяльній школі. Тут варто зазначити, що „учительська жилка" Славутича така ж пружна, як і поетична. Ще 1949 року в Баварії він написав текст маршу для Одумівського юнацтва „Наші будні – розгорнена книга", музику до якого уклав композитор Григорій Китастий. Приспів маршу повторює заклик:

Вчись, юначе! В заграву боїв
Нас покличе велика мета.
Визволяти з неволі батьків –
Одумівська присяга свята.

У св. Покрові тієї неділі відзначався якийсь ювілей. Після Літургії в церковній залі відбувався урочистий обід, на якому тамадою був Яр Славутич.

Багато віршів Яра Славутича я читав ще в Німеччині та Австралії, а його „Розстріляна муза" уперше впровадила мене в заказаний у шкільні роки світ знищених сталінським терором українських поетів. Пригадалося, як у таборах до сліз зворушуваній тисячі людей, і мене в тому числі, скріплювали віру в майбутню вільну Україну його „Карпатські січовики" у виконанні нашої славної Капели бандуристів:

Бились хлопці Хустові на славу,
Полягли в нерівному бою
За свою омріяну державу,
Січовую воленьку свою.
Буде сліз, та не здолає горе
Ні батьків, ні в тузі матерів.
Чорне море, українське море,
Зустрічай своїх богатирів!

Після обіду ми познайомилися. Тоді я довідався, що Славутич готується вибиратися в далеку дорогу до Монтерею. Він цікавився літературним життям в Австралії, згадував свого колеґу-поета Василя Онуфрієнка, розповідав, що в Пенсильванському університеті, крім нього, захищають докторські дисертації поет Олег Зуєвський і Наталія Іщук-Пазуняк. Розпитував мене про мою освіту та чи не збираюсь я продовжувати її в тутешньому університеті. Я оповідав йому про невлаштованість і важку фізичну працю на будівництві в новій країні мого вибору. „Я розумію вас, колеґо, але раджу не піддаватися обставинам, а таки здобути тут вищу освіту", – напучував мене Славутич. Згодом я таки став студентом Пенсильванського університету, але вибрав не слов'янознавство чи філологію, а політичні науки й міжнародні взаємини.

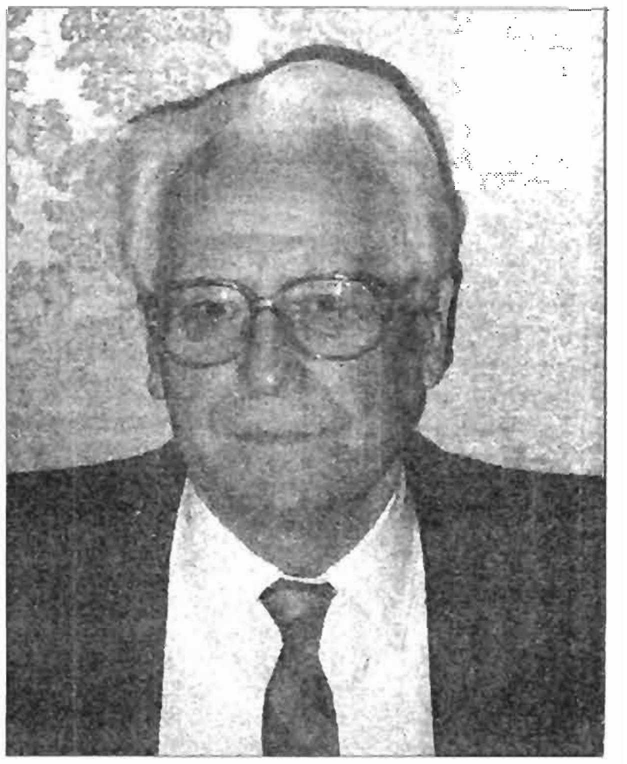
Людина колосальної пам'яті, Славутич, як виявилося згодом, не забув про моє зацікавлення перекладами. В одному з листів до мене він писав: *„Зацікавила мене також вістка, що Ви перекладаєте... Робіть якнайбільше! Адже перекладання виробляє мускулатуру вірша. Заохочую Вас також до Шекспірових ориґіналів. Спробуйте щось перекласти з його сонетів чи уривок із якоїсь поеми або віршованої п'єси".*

Після від'їзду до Монтерею він викладав там в американській військовій школі мов українську мову. А 1960 році, переїхавши на постійний побут до Едмонтону, став у тому місті (аж до відходу на пенсію) професором Альбертського університету.

Незважаючи на перевантаженість працею, ми, хоч і не дуже часто, продовжували листуватися. У листі до мене Яр Славутич писав, що вибирається до Нью-Йорку і міг би заскочити до Філядельфії – „свого першого дому на цьому континенті", якщо б знайшлися охочі влаштувати його авторський вечір. 24 травня 1980 року такий вечір у Філядельфії влаштував Гурток книголюбів. Наступні висловлені мною думки про Яра Славутича є суттєво тим вступним словом (з додатками про нові видання його творів), яке я тоді виголосив. У 1988 році, вшановуючи 70-річчя Яра Славутича, чиказький журнал „Самостійна Україна" надрукував це моє слово.

П'ятдесят років свого життя Славутич присвятив безперервній творчості. За цей час на Заході побачили світ десять збірок його ориґінальних поезій та книжка перекладів вибраних поезій англійського романтика Джона Кітса. Твори Славутича також вийшли окремими збірками (три книжки) в перекладах на німецьку, англійську, французьку, російську (три книжки), польську, білоруську й мадярську мови. При цій нагоді слід згадати, що Славутич – також автор трьох книжок прози: „Місцями запорозькими", „Козак та Амазонка", „У вирі багатокультурності". Але Славутич не лише поет – він відомий вчений у галузі літературознавства, автор багатьох ґрунтовних праць, кілька з яких, а саме „Розстріляна муза" та „Велич Шевченка", були опубліковані окремими виданнями в перекладі на англійську мову. Цією ж мовою він надрукував близько п'ятдесяти статтей і коротких рецензій.

Славутич ще й відомий мовознавець, автор шістьох підручників з української мови, призначених для англійськомовних студентів. Але й це ще не все. Славутич – також активний видавець, редактор, упорядник антологій, бібліограф, літературний критик, рецензент, діяльний представник і речник вільної української науки на багатьох престижних міжнародних наукових форумах та в багатьох іншомовних публікаціях (його статті надруковано не лише англійською, а й німецькою, французькою, по

Яр Славутич

однії польською та литовською мовами). Слід підкреслити, що все це почалося не від часу більш-менш улаштованого нормального життя в Новому Світі. Відразу ж після закінчення війни Славутич разом з іншими діячами нашої літератури інтенсивно включився в ту ділянку літературної діяльности, яка є поза сферою індивідуальної творчости. Багато з нас пам'ятають його як секретаря Мистецького Українського Руху, секретаря редакції журналу „Арка", співредактора журналу альманахів, збірників, антологій, хрестоматій. Славутич – невтомний мандрівник: 1968–69 років він завершив навколосвітню подорож.

У 1978 році Володимир Жила зробив критичний підсумок усієї творчости Яра Славутича, впорядкувавши про неї різні статті й рецензії в солідному збірнику „Творчість Яра Славутича". Читаючи вірші Славутича, я не надаю жодної ваги суперечкам наших критиків над тим, чи він неокласик, неоромантик чи неоекспресіоніст. Ці питання переважно цікавлять учених. Для читача поезія – це в першу чергу реальний світ, що існує поряд із його власним реальним світом. Цей останній світ поезія підносить на вищий щабель та уможливлює людині бачити й відчувати його по-новому в ракурсі образів і поетичних засобів автора.

Свого часу українська західня діяспора належно вшанувала творчість Славутича – в 1978 році за „Зібрані твори" він одержав першу премію від Українського літературного фонду ім. Івана Франка а Чикаго. А року 1982 в Оттаві, в Національній бібліотеці Канади, Українська Могилянсько-Мазепинська Академія Наук присвоїла йому звання поета-лавреата. Не забарилася й Шевченківська Фундація у Вінніпезі, нагородивши його Шевченківською золотою медалею. Незалежна Україна також ушанувала його невтомну працю, нагороджуючи його у 1998 році орденом „За заслуги".

Непростимим було б закінчити цю статтю про Славутича без згадки про сучасну працю поета, який не покладає свого пера, не зважаючи на похилий вік, дошкульний ревматизм і проблеми із зором. Від першого ж року проголошення Акта незалежности України він раз чи два щороку відвідує Україну, читає лекції в університетах, виступає на авторських вечорах і видає нові твори. Дотепер в Україні вийшли п'ятитомне зібрання його творів, книжка його сонетів у перекладах Леоніда Вишеславського на російську мову, підручник „Українські розмови" та 17 книжок багатьох авторів про його творчість. Зокрема 80-річчя Славутича вшановано виданням трьох книжок: „Херсонський збірник", „Січеславський збірник", „Запорізький збірник". Із цього приводу Славутич писав мені 16 травня 2001 року: „Після появи перших двох-трьох мені було приємно, після п'ятої – стривожено, після десятої – соромно, а от перед 17-ою, що в друку, – ганебно. Невже я заслужив такої славутичияни?".

Так – заслужив! Бо він, Яр Славутич, – поет і вчений є людиною надзвичайної енерґії та великих, у його випадку, і глузду й розуму.

Ярий віск серпневого колосся

Дев'яності – мов бурхливий вал
Прогудів, ясою прогуторив;
Незалежности піднявсь причал,
Осягнувши великодній порив.

Як тоді – за Хмеля – в давнину,
Довгождане радісно збулося.
Достигає на новім лану
Ярий віск Серпневого Колосся.

Буде, буде щедрий урожай!
Всупір московитої домени
Позерниться стиглих піль розмай,
Зацвітуть волошки і ромени.

І не тільки ми, а й поготів
У священній згоді наші внуки
Пожинатимуть дання плодів
Правдолюбно, вільно, без принуки.

1999 р.

УКРАЇНА І СВІТ

В Києві відбулося відзначення 100-річчя „Жіночої громади"

КИЇВ. – Виповнилось 100 років міжнародній організації „Жіноча громада", заснованої в Києві у грудні 1901 року. Імена перших членкинь – Олени Пчілки, Марії і Ганни Чикаленко, Галини Лисенко, Ісидори Косач, Марії Кістяківської-Тимченко, Людмили Старицької-Черняхівської, Марії Загірної-Грінченко та багатьох інших вписані навічно золотими літерами в історію громадського руху в Україні. Олена Пчілка, одна з головних засновників „Жіночої громади", писала: „Наше українське жіноцтво мусить зібрати всі свої сили, щоб заявити про всі свої громадські потреби й про потреби свого краю, народу, і намітити ті шляхи, якими треба йти надалі у поступовому рухові українського життя". Дня 8 січня урочисто відзначено цю історичну подію в київському Будинку учителя.

З часу проголошення незалежності України, останні десять років, ми є свідками нового сплеску активности „ЖГ". Це як і тоді, у 1901 році, – обстоювання прав жінок, захист материнства і дитинства, збереження і розвиток національних традицій, глибинних джерел українського духу, долучення до розв'язання медичних, екологічних, освітніх проблем і просто допомога знедоленим. „Жіноча громада" з 2001 року має спеціяльний статус при економічній і соціяльній комісії ООН.

На нинішньому етапі суспільного розвитку „ЖГ" вважає за доцільне українському жіноцтву долучитися до політичного життя, до процесів державотворення, до забезпечення та захисту політичних, економічних, соціяльних прав та свобід жінок, та для добра українського народу. Гендерну рівність треба виборювати представництвом жінок у найвищому законодавчому органі і в усіх ланках владної вертикалі.

В активістках „Жіночої громади" – провідні вчені, науковці, медики, педагоги, представниці ділових кіл, знані жінки в Україні і за кордоном. Очолює міжнародну організацію „Жіноча громада" Марія Драч. Осередки організації діють в усіх областях України і АР Крим, Молдові, Латвії, США, Німеччині. За статусом „Жіноча громада" – громадська неурядова безприбуткова організація, яка має 45 осередків та понад 15,000 членів в Україні і за її межами, зареєстрована Міністерством юстиції України у лютому 1993 року.

„Жіноча громада" підтримує і сприяє розвиткові демократичних процесів та національних і суспільних стремлінь в Україні, підвищенню соціяльного статусу української жінки; вихованню жінок – громадських і державних провідників; захищає політичні і соціяльно-економічні права жінок; сприяє подоланню гендерної дискримінації жінок у суспільстві.

Організація отримала статус членства в Комітеті позаурядових організацій при Організації Об'єднаних Націй, де зареєстроване її представництво. В новому столітті „Жіноча громада" продовжує працю, започатковану жінками-патріотами ще сто років тому, і гідно працює для розвитку демократичного, національного і суспільного розвитку української держави.

Людмила Порохняк,
МО „Жіноча громада", Київ

В. Бойченко: „Не повториться мить"

Заходами Миколаївської філії Національного університету „Києво-Могилянська Академія" вийшла збірка поезій та перекладів „Не повториться мить" відомого українського поета й перекладача Валерія Бойченка. У книжці подані ліричні вірші, переклади та переспіви з поезій різних країн і громадська лірика. Книжка рекомендується як навчальний посібник для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів та учнів загальноосвітніх шкіл.

Валерій Бойченко – поет і перекладач, засновник відродженої „Просвіти" в Миколаєві, член ради Національної спілки письменників України, голова редколегії просвітянської газети „Аркасівська вулиця".

Книжка „Не повториться мить" побачила світ завдяки фонду ім. Тараса Попеля, який створила Слава Малюк при Товаристві української мови Чикаго в пам'ять сина Тараса. Книжку можна замовити за адресою: „Ukrainian Language Society", 5050 Seagrass Drive, Venice, FL 34293. Ціна книжки 10 долярів.

Управа ТУМ-Чикаґо

Міжнародне...

(Закінчення зі стор. 7)

не в змозі були замінити брутальну силу в розв'язанні конфліктів.

Щоб ставити опір новим тоталітарним системам, багато юристів-науковців ще в 1930-их роках пропонували повернутися до підставових філософічних понять „природного права". 1940-ві роки приносять спроби оперти теорію міжнародного права на емпіричних засадах і на сучасних загальнонаукових теоріях і моделях. Науковці західнього світу (Европа, Англія, Америка, Канада) сьогодні продовжують інтенсивні теоретичні досліди. Пропонують, між іншими, теорію комплексних систем, критичну теорію, теорію герменевтики Габермаса, теорію феміністичної аналізи, теорію раціонального вибору (Rational Choice Theory), теорію хаосу, теорію виринання (Emergence Theory), теорію збіжности (Theory of Convergence) та багато видів теорії поведінки (Behavioural Theories). Признають, одначе, що без зміцнення міжнародних організацій і належної уваги до економічних проблем всього людства, а не тільки великих держав, теорії, хоч би які цікаві, не зможуть забезпечити верховенства правових міжнародних норм.

Це, зрештою, стало ясним для провідників і політиків західніх держав та вчених-юристів ще перед закінченням Другої світової війни. На з'їзді вліті 1944 року, в Бретон Вудс (Bretton Woods, New Hampshire) 44 держави творять Світовий банк, якого завданням має бути допомога у відбудові Европи та в розвиткові світової економіки, і укладають угоду заснувати Міжнародний валютний фонд. 27 грудня 1945 року 29 держав підписує цю угоду, і Фонд починає працювати. Також в 1945 році постає найбільша світова організація – ООН, на підставі багатостороннього міжнародного договору, названого хартією, підписаного в Сан-Франсіско 51 державою. Створюється нова система міжнародних норм.

Хартія є рівночасно конституцією ООН, за змістом якої ООН не тільки провадить дебати і проголошує декларації в Генеральній Асамблеї. ООН діє у випадку світових конфліктів з авторитету резолюцій Ради Безпеки ООН і є зобов'язана дбати про мирні взаємини між членами, про застосування міжнародного права та про його розвиток через дальших чотири органи: Економічно-Суспільну раду, Раду опіки (Trusteeship), секретаріят і новий Міжнародний суд справедливости в Газі. ООН, хоч не має права сама творити правових норм, уряджує конференції і творить комісії, які безперервно працюють над новими формами правових стосунків та ініціює міжнародні договори. Сьогодні ООН нараховує 188 членів.

В нашу добу прискорених змін в економічних сферах, коли правилом стала світова інтеґрація ринків капіталу і товарів, коли на порядку денним є взаємодії малих і великих інвесторів з різних країн, а адміністратори фірм зустрічаються раз-у-раз для укладання трансакцій або плянування та обміну досвідом з приватними особами або іншими міжнародними фірмами, поза кордонами їхніх держав, потрібна хоч формально об'єднуюча діяльність та експертиза спеціялізованих аґенцій ООН.

Рівночасно на арені ґльобального ринку, забезпеченій правилами, які, на підставі міжнародних договорів, визнає міжнародне співтовариство, діють міждержавні та приватні міжнародні і транснаціональні організації, які пробують мати нагляд, і навіть до певної міри контролі, над трансакціями („ділс") тих комерційних підприємств, що перетинають державні кордони. Не одна така трансакція підпадає під загальне право та специфічні закони кількох держав. Без узгіднення стандартів міжнародними організаціями тяжко уявити собі торговельне і фінансове світове співжиття. Очевидно, щоб умови таких трансакцій були виконані всіми сторонами, щоб країни не могли нехтувати законними правами всіх заторкнених сторін, міжнародна спільнота подбала також про створення нового типу міждержавних та міжнародних приватних організацій, як, наприклад, Світова організація торгівлі (СОТ, „World Trade Organization), уповажених приймати скарги, провадити слухання та робити рішення на підставі норм міжнародного права.

Такий стан, така всеобіймаюча інтеґрація сприяє вже давно пропонованим змінам у підході до міжнародного права. Не можна, вважає багато науковців, продовжувати мітологію про цілковиту окремішність публічного і приватного міжнародного права. У своїх рішеннях світові організації застосовують і одне, і друге.

Коли, наприклад, велика міжнародна фірма укладає контракт постачання води чи сільськогосподарських продуктів якій-небудь державі або державній установі, а до трансакції доходять, як звичайно буває, гарантії від держави-приймача та інших заторкнених контрактом держав, то для практичного полагодження можливого непорозуміння тяжко чітко відокремити ці дві категорії права. В рамках існуючих міжнародних реґіональних торговельних систем-договорів, таких, як колишній ҐАТТ (GATT), з якого витворилася СОТ, або як Північно-Американська угода вільної торгівлі (NAFTA), панує не тільки підставове міжнародне право, але є багато різних специфічних правил і реґуляторів, в яких зливаються елементи різних правних систем. СОТ, наприклад, вирішила, що мимо того, що за давніми правилами позови до першої інстанції мусять вносити держави від імені своїх „фірмових громадян", вживаючи державних адвокатів, то в апеляційних слуханнях, за сучасними правилами СОТ, заступати клієнта можуть приватні адвокати (не державні), найняті стороною, якої справу мусила розпочати держава.

Очевидно, що міжнародне право, якщо не хоче вернутися назад, у старовинну категорію під назвою „право війни", мусить наздоганяти блискавично змінливі загально-ґльобальні ринкові обставини і до певної міри пристосовуватися хоч би до розвитку технології і світової мережі комунікацій. Тим воно є „слугою" суспільства. З іншого боку, кожний добрий капітан також служить вірно своєму кораблеві і провадить його компетентно у потрібному напрямі.

Примушуючи міжнародні ринкові, а тим самим і політичні, сили підкорюватися існуючим в даний час вимогам міжнародних норм, установи міжнародного права забезпечують основний правопорядок у світових економічних і політичних стосунках. Тут міжнародне право є все таки капітаном.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Концерт-бенефіс Павла Плішки і Томи Гринькова

НЬЮ-ЙОРК. – Світової слави соліст Метрополітальної опери, бас-баритон Павло Плішка та відомий на міжнародній концертній арені піяніст Тома Гриньків здійснили для Наукового Товариства ім. Шевченка в Америці благодійний концерт, увесь прибуток з якого призначений для стипендій НТШ А в Україні.

Концерт був оголошений на 13 вересня 2001 року, але відкладений внаслідок терористичного нападу на Нью-Йорк. Він відбувся 21 березня в приватному клюбі професіоналів, передусім фінансистів і юристів з Вол-стріту, „Індія-Гавз", який спонзорував цю імпрезу.

Присутніх привітав президент „Індія-Гавзу", віце-президент „Дойче Банку", мґр. Юрій Г. Ґреґор (Грегорович), який доклав великих зусиль для здійснення цього вечора, а тепер провадив його програмою.

Розповівши про історію та діяльність свого клюбу, мґр. Ґреґор передав слово голові НТШ А, д-рові Ларисі Залеській-Онишкевич, яка представила найвизначніших гостей, членів дипломатичного корпусу України: Постійного представника України в ООН Валерія Кучинського та його дружину Аллу, Генерального консула України в Нью-Йорку Сергія Погорельцева та його дружину Світлану, консула д-ра Наталію Мартиненко з чоловіком Юрієм, а з Посольства України у Вашинґтоні – радника-посланника Володимира Яценківського з дружиною Ольгою.

Після концерту в „Індія-Гавз" (зліва): проф. Роман Савицький-мол., д-р Анна Процик – заступник голови НТШ А, Павло Плішка, Тома Гриньків, д-р Лариса Онишкевич – голова НТШ А, д-р Андрій Шуль.

Д-р Л. Онишкевич подякувала всім присутнім за підтримку, передовсім П. Плішці та Т. Гринькову за їхній щедрий дар, а клюбові „Індія-Гавз" – за спонзорство. Подяку висловлено д-рові Андрієві Шулю, членові управи НТША за його співініціятиву у влаштуванні імпрези.

У концертній частині програми П. Плішка виконав арії і пісні на музику В. Моцарта, Ф. Шуберта, М. Лисенка, П. Бовльза. Т. Гриньків акомпаніював П. Плішці, а крім того виконав на фортепіяні твори Осипа Витвицького та Нестора Нижанківського.

Публіка обдарувала виконавців оплесками, а після закінчення програми П. Плішка виконав на „біс" арію „Ля Калюнія" із „Севільського цирульника" Дж. Росіні.

Закриваючи концерт, мґр. Ю. Ґреґор висловив велике задоволення тим, що „Індія-Гавз" вперше гостив у себе програму клясичної музики такого високого рівня.

НТШ А

Сторінками нашого та її життя

НЬЮ-ЙОРК. – В неділю, 24 березня, 64-ий Відділ Союзу Українок влаштував презентацію книжки Уляни Старосольської „Сторінками нашого життя", але рівночасно ця презентація збіглася з близьким днем народження авторки, то ж на цьому була зосереджена вся зустріч, яка зібрала так багато присутніх, що їх ледве могла помістити домівка „Самопомочі".

Програму відкрила голова 64-го Відділу Ніна Самоліш, вітаючи У. Старосольську-Любович з її подвійним святом. Про книжку, до речі, вже другу, У. Старосольської говорила Надія Світлична, пригадуючи про повне прегострих переживань життя авторки, яке дехто з присутніх знав з книжки споминів „Розкажу вам про Казахстан".

„Сторінками нашого життя" – це збірка статтей авторки, друкованих у журналі „Наше життя", які віддзеркалюють її думки, зустрічі із цікавими особистостями, але й частинно – її власне життя. Це особливо можна було відчути у статті-спомині „Вечори з Іванною Левицькою", яку прочитала Лідія Крушельницька, чи у спомині „Відвідуємо Т. і Л. Плющів", який прочитала Оля Кириченко. Відтак уривки з книжки читали Меляся Соневицька і Тарас Ференцевич, що дало присутнім добре уявлення про цілість цієї збірки, що, безперечно, віддзеркалює індивідуальність їхньої авторки, у 56 тематично різноманітних нарисах.

Приємним додатком до програми читання статтей було настроєве виконання декількох відомих пісень Христиною Карпевич при супроводі фортепіяну. На закінчення першої частини програми забрала голос Лідія Бабюк. Називаючи кредом авторки слова „За мною стоїть Україна", вона звернула увагу на почуття єдности українського народу, яке викликує ця збірка.

Відтак у другій частині Л. Крушельницька і О. Кириченко прочитали ряд поезій, присвячених авторці, що було немов початком привітання численних присутніх, для авторки книжки, а рівночасно уродинниці. Тут першою забрала голос голова Союзу Українок Ірина Куровицька, відтак промовляла голова Головної Пластової Булави Ярослава Рубель, голова Округи СУА Надія Савчук, В. Гнатківський – від пластового куреня „Бурлаки", Мотря Мілянич – від куреня „Ті, що греблі рвуть". Від 64-го Відділу Д. Костів прочитала вірш-привітання, а В. Дмитрик вручила китицю квітів.

Особливі привіти передали неприсутня редакторка „Нашого життя" Ірина Чабан, а зі Львова – науковий секретар НТШ Олег Купчинський. Вітали також Е. Процик – від давніх студентів з Познаня, і Наталія Коваль – як ще одна уродинниця, а Марта Кічоровська прочитала вірш до цього свята.

У. Старосольська дякує за презентацію книжки та відзначення її дня народження.

На закінчення дякувала сама ювілятка та авторка книжки усім, що зібралися так численно на це її особисте і літературне свято, а присутні мали нагоду купити книжку, в якій так чітко віддзеркалені різні постаті та події останніх десятиріч, а з ними і постать авторки усіх цих статтей, що появилися в роках, коли У. Любович-Старосольська була головним редактором „Нашого життя" – органу Союзу Українок Америки.

О. Кузьмович

Миттєва льотерія „Вестерн Юніон"

ДЕНВЕР, Кол. – Компанія „Вестерн Юніон" дарує своїм клієнтам можливість виграти грошову нагороду в новій льотерії „Допасуй і виграй". З 1 квітня до 31 травня 2002 року, переказуючи гроші до Східньої Европи через одне з відділень „Вестерн Юніон", що бере участь у цій реклямній кампанії, можна автоматично стати учасником миттєвої льотерії і отримати картку зі захисною смугою.

Три однакові суми, вказані під захисною смугою означають виграш: дві головні нагороди по 5 тисяч долярів, 250 перших нагород по 100 і 400 інших нагород по 50 долярів кожна. Участь у льотереї можуть узяти також без переказування грошей мешканці США віком у 18 або більше років за станом на 1 квітня. Реклямна пропозиція закінчується 31 травня. Дивіться офіційні правила для учасників в місцевих відділах „Вестерн Юніон", що беруть участь у цій акції. За докладнішою інформацією дзвоніть (800) 799-6882.

Служба грошових переказів „Вестерн Юніон", дочірня компанія „First Data Corp.", є всесвітнім лідером у наданні послуг з переказування грошей. Клієнти можуть переказувати гроші й сплачувати рахунки в усьому світі швидко, надійно і безпечно через мережу представницьких відділень компанії. „Вестерн Юніон" та її дочірня компанія „Orlandi Valuta" складають разом одну з найбільших мереж з переказування грошей, яка налічує близько 120,000 відділень у понад 185 країнах і реґіонах. Детальнішу інформацію можна узяти на сторінці компанії за адресою www.first.data.

Кобзар-лірик Василь Нечепа

Кобзар-лірик Василь Нечепа.

ЛОС-АНДЖЕЛЕС. – Коли в 1984 році відзначалося моє 70-річчя, на ювілейному вечорі в Спілці письменників в Києві з великим успіхом виступив мій земляк з Чернігівщини, молодий красень-кобзар Василь Нечепа. Він зачарував усіх присутніх віртуозною грою на кобзі і своїм співом. Пізніше не раз я з приємністю читав у газетах про його успішні виступи з сольними концертами не тільки в Україні, а й далеко за її межами – в Парижі, Канаді, Австралії, Сінгапурі... Його кобза й ліра здобули світову славу.

А минулого року Заслужений артист України Василь Нечепа став переможцем республіканського фестивалю „Голос України", який проходив у Києві, в палаці „Україна".

Й от днями в моєму лос-анджелеському мешканні пролунав телефонний дзвоник. Чую у слухавці рядки свого вірша.

– Хто це? – здивовано запитав я.

– Василь Нечепа... Я у Лос-Анджелесі...

Можна собі уявити, якою зворушливою після довгих років розлуки була наша зустріч на другій половині земної кулі.

Наступного дня в лос-анджелеській католицькій українській церкві відбувся концерт Василя Нечепи для української громади міста. Дві години духовної насолоди... Це була сюїта з українських пісень – історичних, ліричних, жартівливих. В поєднанні голосу співака із звучанням кобзи й ліри у всьому своєму багатстві й щедрості співала українська душа...

Василь Нечепа не тільки високоталановитий кобзар-лірик, він відомий і своєю активною благодійною діяльністю – допомогою дітям Чорнобиля, дітям-сиротам. Він надхненно вчить школярів (називає їх „соколиками") кобзарському мистецтву.

Після Каліфорнії сольні концерти Василя Нечепи відбудуться в багатьох містах США.

Абрам Кацнельсон

Мелодії „Київ-музик-фесту"

Восени 1990 року в Києві народився Перший український міжнародний музичний фестиваль – „Київ-музик-фест". Його назвали першим, хоча дійсно він відроджував традиції міжнародних фестивалів та акцій, які проходили в Україні у 20-ті роки завдяки участі Товариства ім. М. Леонтовича, Асоціяції сучасної музики України, представників музичної громадськости різних країн. У післявоєнні часи влада поклала край таким зустрічам.

Відродження „Київ-музик-фесту" стало, в деякій мірі, провісником незалежности України. Сьогодні фестиваль, подолавши разом з державою одинадцять нелегких років, впевнено увійшов в нове тисячоліття як найпрестижніший в Україні форум академічної і сучасної музики. Дванадцятий „Київ-музик-фест" відбувся восени минулого року.

Фестиваль зформував верстви слухачів, які відрізняються високою професійною вимогливістю. Це – президенти культурних фондів, професори, музичні журналісти, студентство з багатьох регіонів України та інших країн. У дні музичного свята були повні престижні концертні залі Києва – Національна філармонія, Український дім, Національна музична академія України ім. П. Чайковського, Будинок вчених, Національний будинок органної і камерної музики. Тут виступили Заслужена симфонічна оркестра Національної радіокомпанії України, (художній керівник і головний диригент Вячеслав Блінов), п'ять інших симфонічних – Національний, філармонічний, радіо, естрадно-симфонічний, Чернігівський, 5 камерних – „Київська камерата", „Archi", „Кластер", „Рикошет", відомі фортепіянні дуети (зокрема Юрій Кот – Ірина Алексійчук), понад 10 хорових колективів з Києва, Вінниці, Чернігова, численні ансамблі й солісти.

Кожний виконавець, диригент, хор заслуговував уважної оцінки, але особливо слід відзначити зростаючу майстерність молодого диригента Кирила Карабиця, який вибирає найскладніші твори й вправляється з ними дивовижно артистично, з видимою легкістю.

За десять фестивальних днів відбулось 34 концерти, з них п'ять симфонічних, 14 – камерних, 8 – хорових, концерт оркестри народних інструментів, органний, 3 фортепіянних, джазовий. Всього було виконано близько 300 творів. Індивідуальну тематику мали програми „Святій Лаврі – 950", „Хорова симфонія", „Відроджене ім'я – Сергій Борткевич", „Камерні твори Д. Шостаковича" та ін. Слухачі здійснили екскурс в далекі століття (православні дзвони, розспіви Києво-Печерської Лаври), хорові шедеври А. Веделя, М. Березовського, Д. Бортнянського, Н. Дилецького, П. Чеснокова, П. Чайковського, А. Гречанінова, С. Танеєва, В. Калліннікова, С. Рахманінова, М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, Л. Дичко, В. Зубицького, Ю. Іщенка, О. Степурка, Б. Фільц, І. Соневицького (США), Є. Станковича, Ю. Алжнєва та ін., перед ними постала зарубіжна музична класика ХХ століття (Барток, Брітен, Регер, Франк, Месіян, Опегер, Равель).

У жанровому розмаїтті фестивалю були і „суворий" авангард з додекафонною графікою, ритмом світла і звуку у найскладнішій психологічній партитурі „Медитації" В. Сільвестрова, і зовнішньо деструктивна організація музичного матеріялу в цікавих сонористичних творах „Храм моря" і „Храм неба" для віолончелі соло В. Ларчикова. До авангардного рішення можна віднести і твір В. Рунчака „Голосіння". Прозвучали „Чотири прелюдії і фуги для оркестри" Д. Клебанова – крізь ліричні межі, яких прослуховуються філософські адажіо та інфернальні галопи Д. Шостаковича „Концерт для скрипки з оркестром" М. Скорика, у фіналі якого жалібний марш пригнітив скрипковий голос, твори В. Губаренка, І. Щербакова, Є. Станковича, Олега Ківі, А. Левковича (Канада). Визначною подією став вихід у світ збірника наукових статтей „Українська тема у світовій культурі" (упорядник М. Копиця), виданого за сприяння Українського наукового інституту Гарвардського університету (США). Його автори – видатні українські і зарубіжні вчені. Цей збірник – результат Міжнародної наукової конференції, яка відбулася в рамцях минулого „Феста одинадцятого".

Традиційно „Київ-музик-фест" є своєрідною презентацією регіональних композиторських шкіл. На виконання своїх творів в Київ прибули 60 композиторів зі Львова, Донецька, Харкова, Одеси, Ужгорода, Дніпропетровська. Вперше відбувся показ творів переможців регіональних композиторських конкурсів „Фест-дебют" – юних композиторів Києва, Одеси, Луганська, Нової Каховки, Тореза. Фест здійснив одноденну виїзну акцію до Чернігова, де відбувся „Мистецький вернісаж", присвячений Міжнародному дню музики.

Св. п. Іван Карабиць – директор фестивалю.

Всесвітньо відома фірма RDM (американці українського походження Роман та Дмитро Матц) подарувала фестивалю 20 скрипок загальною вартістю 20 тис. долярів. На заключному концерті директор фестивалю Іван Карабиць урочисто передав ці інструменти Київському вищому музичному училищу ім. Р. Глієра.

На жаль, на святі музики були відсутні великі симфонічні цикли, маштабні вокально-симфонічні полотна. І це, на мій погляд, риса часу, яка спостерігається по всій Европі.

На фестивалі були багатогранно представлені закордонні гості, серед них – чудовий музикант Дейл Андервуд (саксофон, США), багато гостей з Австрії, Болгарії, Італії, Росії, США, Швайцарії і Японії.

Наталія Степаненко,
кандидат мистецтвознавства

Після концерту з творів Лесі Дичко (зліва): Наталія Степаненко, Леся Дичко, диригенти Богдан Анктив і Микола Гобдич.

ПОДОРОЖІ

В українських селах Боснії

За Брдянами, у кількох кілометрах, є оселя Лепениця зі своєю церковцею, ще за десять кілометрів – оселя Расавець з церковцею і потім – Селиська зі своєю церковцею. Віддалені ці оселі від Прнявору на півсотні кілометрів і, крім своєї церковці, в селі нічого іншого не мають. На цих просторах проживає до 75 наших українських родин, які свою підтримку бачать тільки у священика, бо він про них чи не найбільше дбає. Тож, звісно, усі чекали нетерпляче о. Петра Овада, щоб поговорити з ним і повідати йому про усі свої болі й печалі. Вирушив і я з о. Петром в українські оселі.

В Околиці заходимо до прикрашеної вазонками квітів світлиці. Радміла Білик запалює на столі свічку і розповідає душпастиреві про доньку й онука, батько якого, чорногорець, залишив їх напризволяще і щез. Не подивуватися Радмілі Білик, сербанці, яка з повагою ставиться до мови свого Івана – українця. Вона теж бездоганно володіє українською.

В оселі Петра Шморгая, довелось почути від його сина Бояна, студента технічного факультету, теплі спогади про подорож до України в 1996 році, зокрема про Чернівці. Цю подорож-екскурсію для дітей, а їх було аж сто, під красномовною назвою „Стежками батьків" організував о. Петро Овад.

У дні найжорстокіших бойовищ, що обпекли вогнем та руйнуванням, о. Петро звернувся до українського уряду як голова товариства „Світ культури" за допомогою. Одержав підтримку і повіз через чотири кордони дівчаток й хлопчиків на Буковину, на оздоровлення у передгірське селище Берегомет. Буковинці радо зустріли своїх маленьких співвітчизників з Боснії. І ось перед мною – один із них, Боян Шморгай, вже юнак, представник п'ятого покоління місцевих поселенців.

Приємна несподіванка очікувала нас і в родині Іванової матусі – Антонії Кернишиної, котра почастувала нас справжніми варениками зі сиром у сметані, котрі тут називають, як і в нас на Буковині, пирогами. Втішаються батьки Кернишини – Микола і Антонія – своїми трьома синами, яких вони виховали у повазі до віри, отчого дому, традицій рідного народу. Старший – Мирослав – навчався в Римі, нині він – священик греко-католицької парафії в Баня Луці. Середній син Петро теж збирається стати душпастирем. Молодший Іван ще змалечку захопився технікою.

Нікого не минає тієї сонячної благословенної днини о. Петро Овад. Ще одна стежина того дня в Околиці привела нас до родини Петришиних. Від їхньої хати відкривається неповторної краси панорама на весь Прнявор з його мальовничими околицями, будовами, трьома храмами й лісами, що оточили місто з усіх боків. І над усім цим розмаїттям велично виблискує в промінням сонця, поміж високих сосен, головна баня греко-католицької церкви Преображення Господнього. Про неї, святиню боснійських українців, що зазнала в 1992 році наруги і тричі поставала із руїн, можна написати цілу книгу.

В духовному центрі – монастирі, чи не найбільшому і найкращому культурному осередку серед національних меншин Боснії і Герцеговини, спорудженому в 1988 році з нагоди 1000-ліття хрещення України-Руси, збирається гомінлива юнь та вчителі на традиційну літню школу, названу ім'ям А. Шептицького. Вона була започаткована у 1999 році з ініціятиви президента української асоціяції „Світ культури" при підтримці тутешньої української громади та України. Значення її у зростанні національної свідомости підростаючого покоління, як і дорослих, важко переоцінити. І як доречні тут слова буковинської горлиці, письменниці Ольги Кобилянської під час навчання у цій школі дітвори: „Згадуйте предків своїх, щоб історія перед вами не згасла, золоті нитки не згубіть".

Завершальним акордом цих відвідин стало посвячення побудови нової оселі Ромка і Міланки Яблонських. Міланка запрошує нас до столу, пригощає різноманітними стравами, серед яких кукурудзяний малай, данина минулого, який колись, за браком пшеничного борошна, готували українські поселенці Боснії.

Згасав поволі день. Лише один день, а скільки побачено й почуто. І все це, дякуючи о. Петрові Оваду. За справді титанічну працю у згуртуванні української громади в боснійській діяспорі о. Петра Овада нагороджено відзнакою Президента України – орденом „За заслуги" III ступеня. Посол України в Республіці Хорватія Віктор Кирик вручив священикові від імені міністра закордонних справ України Анатолія Зленка Почесну грамоту з нагоди 10-ої річниці Незалежности України за вагомий особистий внесок у справу об'єднання світового українства.

Жан Макаренко,
журналіст, м. Чернівці

Книга самопізнання і самоповаги

„Мітенвальд – Mittenwald 1941-1951". З нагоди 50-ліття таборів українських біженців в Мітенвальді, Німеччина, 753 ст., формат 11"x8.5").

Заходами Товариства колишніх мешканців таборів українських біженців у Мітенвальді (Баварія), появилась у Воррені праця про життя одного з численних українських таборів у повоєнній Західній Німеччині. До Редакційного комітету видання входили Петро Рогатинський (вже покійний). Омелян Бучацький (вже покійний), Ярослав Дужий, Тетяна О. Рогатинська-Карпенко, Борис Карпенко, д-р Остап Винницький і Мирослав І. Велигорський. Англійський переклад належить Тетяні О. Рогатинській-Карпенко й Борисові Карпенкові, мистецьке оформлення – Володимирові Беднарському, а комп'ютерне – Андрієві М. Карпенкові.

Ця книга справді є документом самопізнання, бо її матеріял відтворює психограму народу в межових ситуаціях і свідчать про його індивідуальні й колективні спроможності – його витривалість, талановитість, винахідливість, організованість та вміння управляти собою, коли ніхто не втручається у його внутрішні справи. Це хроніка не лише Мітенвальдського табору, а всіх йому подібних, книгу можна вважати своєрідним підручником для вивчення вищеназваних психологічних і суспільних прикмет народу. Такі табори „переміщених осіб" (displaced persons), за офіційною термінологією американської військової адміністрації в Німеччині, або „воєнних біженців" (war refugees), згідно з неофіційним визначенням, творилися в усіх трьох окупаційних зонах Австрії й Німеччини – в американській, британській і французькій зоні.

Міттенвальдський комплекс таборів приміщувався в німецьких військових касарнях – Єґеркасерне, Пionіркасерне та в Лютензе, в підніжжі мальовничих баварських Альп. Створений на початку березня 1946 року, а в травні того ж року поповнений мешканцями ліквідованих таборів у Карлсфельді (коло Мюнхену) й Фюсені та новими хвилями біженців, при кінці 1946 року цей табір нараховував близько шести тисяч українців і був неофіційною столицею українських таборів Німеччини.

У соціологічному сенсі це було мінісуспільство, своєрідна республіка в німецькому й австрійському автохтонному масиві. Суспільство з власною мовою, власним культурним обличчям, з визначеним політичним кредо й місією.

Громада, що складалася з усіх станів і професій – академіків, мистців, університетської й середньошкільної молоді, ветеранів різних військових формацій, членів українського резистансу на батьківщині, громадських активістів, робітників та хліборобів. Людей, об'єднаних патріотизмом, почуттям обов'язку знайомлення Західнього світу з маловідомою українською проблемою, інформування про небезпеку, що ніс світові СССР, та намаганням приєднати прихильників українським політичним аспіраціям.

Незважаючи на постійну небезпеку примусової репатріяції до СССР та матеріяльні труднощі повоєнної Німеччини, ці люди були здатні організувати ефективну власну самоуправу, встановити таборову інфраструктуру, проводити демократичні вибори, організувати освіту всіх рівнів, театральне, оперне, балетне й хорове мистецтво, спортове життя, видавництва, пресу й почати працю над українською енциклопедією.

Книжка складається з двох частин – україномовної і англомовної та включає вісім головних розділів, що стосуються різних ділянок таборового життя.

У таборі працювали українська католицька й українська православна церкви. Діяв дитячий садок, початкова (народна) й середня школи (гімназія), учительська семінарія, вищі курси педагогів фізичної культури, торговельна й музична школи. Існувала мережа фахових шкіл, кравецька, шевська школи, школа іконографії, слюсарсько-механічні курси та курс для неписьменних. Разом у таборових школах навчалося 750 учнів та працювало 77 педагогів.

При шкільній референтурі було закладено „шкільний фонд", який фінансував таборові школи. А також вплати таборової адміністрації з податків від продажу театральних квитків, таборового готелю, від різних робітень та датків і збірок були джерелом оплати шкіл.

В таборі існували бібліотеки – шкільна, загальна й дослідна (наукова). Останню при кінці 1946 року було передано Українському Вільному Університетові в Мюнхені. Працювали в таборі молодіжні організації Пласт і Спілка Української Молоді та Спортове товариство „Лев", що включало різні спортові ділянки – копаний м'яч (футбол), відбиванку (волейбол), кошівку (баскетбол), бокс, настільний теніс, теніс, легку атлетику, плавання, туристику, шахи, гокей на льоді та лещатарство.

Всі вони успішно брали участь у різних крайових змаганнях. Виходило в таборі два часописи – українська католицька газета „Християнський шлях" і таборовий бюлетень „Щоденні вісті", працювала радіостанція, що складалася з української виховної й загальної пресової служби та програми урядових оголошень і розшуків.

В таборі існувала станиця санітарно-харитативної служби, філії – Об'єднання українських жінок, Товариства українських вояків, Ліги українських політичних в'язнів, та 14 організацій професійного характеру – від кооператорів до філателістів. Працювали пральня, шевська майстерня, голярня, кравецька робітня, валізкарня, керамічна майстерня, переплетня, різьбарня, трикотарська майстерня, механічна майстерня, годинникарська і форографічна робітня. Діяли кооперативні підприємства, сім приватних крамниць – ресторани, кіоски, базар тощо.

Адміністрація табору складалася з секретаріяту, що видавав посвідки, завірював копії листів і документів та провадив усю кореспонденцію Управи табору й Таборової ради, вів архів-хроніку. Функціонувала таборова пошта, таборова поліція, відділи – юридичний, реєстраційний, праці, мешканевий, еміґраційний, фінансовий, господарський, постачання, харчування, технічний та підвідділи – одяговий та суспільної опіки, таборова амбулаторія, таборова лікарня і Контрольна комісія.

В Мітенвальдських таборах діяло п'ять хорів, експериментальний театр-студія Йосипа Гірняка й Олімпії Добровольської. Відбувалися наукові, культурні і громадсько-політичні з'їзди, наради, доповіді, театральні вистави, концерти, мистецькі виставки, в Мюнхені влаштовано Тиждень української культури тощо.

В 1948 році почалась посилена еміґрація українських біженців до різних европейських країн і за океан. У січні 1951 році Мітенвальдський табір перестав існувати.

Ці п'ять років самостійного існування українських скупчень поза своєю окупованою батьківщиною були своєрідним мірилом власних сил, таланту й уміння громади й народу організувати й управляти собою. І ця група людей, вирваних зі свого ґрунту, але не позбавлених громадської енергії, продовжувала свою працю в країнах свого нового поселення.

Книга „Мітенвальд 1946-1951" відкрила дуже важливий розділ історії нашого народу в розсіянні, розділ прикмет, які треба пам'ятати й вивчати. У справі придбання цієї книги (її ціна – 30 дол. з пересиланням) можна звертатися на адресу: Mr. Jaroslaw Duzyj, 26657 Haverhill, Warren MI. 48091.

Ярослав Розумний

СПОРТ

Шахи

У фінальній грі першого етапу „Ґран-прі" ФІДЕ, який 9 квітня відбувся в Дубаї, зустрічалися росіянин Олександр Грищук і Петер Леко з Угорщини. П. Леко досить легко добився нічиєї і став переможцем. Українець Василь Іванчук, поступившись в останній партії французові Жоелю Лотьє з рахунком 1.5:0.5, фінішував на 14-му місці.

Чемпіон світу ФІДЕ українець Руслан Пономарьов став автором найгучнішої сенсації першого етапу „Ґран-прі". 3 квітня в першому колі Р. Пономарьов поступився чемпіонці серед жінок, китаянці Чжу Чень, і вибув з подальшої боротьби.

Бокс

Віталій та Володимир Клички свої наступні поєдинки проведуть в США. Також стало відомо, що Віталій Кличко може вийти на бій у андеркарті бою Тайсон – Льюїс, який відбудеться 8 червня в Мемфісі. Володимир відстоюватиме свій титул чемпіона світу „WBO" в США. Можливим днем проведення бою Кличка-молодшого називають 29 червня, а можливим місцем поєднику – Нью-Йорк або Нью-Джерсі. Нагадаємо, що Володимир нокавтом переміг Френсіса Боту, а Віталій здолав опір Вогна Біна також нокавтом.

* * *

Українські боксери Володимир Сидоренко з Енерґодару та львів'янин Андрій Котельник 6-7 квітня отримали свої чергові перемоги на професійному рінґу. На турнірі в Гамбурзі боксери, які виступають разом з братами Кличками за клюб „Universum-Box Promotion" перемогли Фредеріка Патрака і Мануеля Гомеса.

* * *

В Румунії 6-7 квітня закінчився традиційний міжнародний турнір з боксу „Золотий пояс", в якому змагалися спортсмени з 15 країн Европи. Українські боксери були представлені пятьма учасниками. Двоє з них повернулися до України з нагородами. Едуард Луцкер з Кременчука став срібним переможцем у вазі до 54 кг, а представник донецького „Клюбу Єлісеєва" Максим Левченко, який виступав у вазі 75 кг, був третім.

Футбол

8 квітня у грі за бронзові медалі міжнародного турніру „Чаша Албени" в Болгарії жіноча збірна України в серії карних з рахунком 3:1 перемогла болгарок. Відзначились Світлана Фришко, Людмила Лемешко і капітан команди Олена Мазуренко.

Теніс

На турнірі в США з фондом нагород у 140,000 тисяч долярів Олена Татаркова 7 квітня вийшла у друге коло в парному розряді разом з Аї Сугіямою. Пара Сугіяма – Татаркова обіграла словацько-швайцарську пару Нагийова – Шнідер, однак у другому турі Татаркова і Сугіяма поступилися парі Руано: Паскуаль – Суарез.

Ще одна українка, Юлія Бейгельзімер, на турнірі у Франції у фіналі одиночного розряду перемогла французьку тенісистку Дулон (7:5, 3:6, 6:3), а разом з росіянкою Юферовою виборола також першість і в парному розряді.

* * *

Українська тенісистка Юлія Вакуленко вдало пройшла кваліфікацію на турнірі „WTA" в Амелії Айленд, США з фондом нагород 585,000 долярів, але у першому колі поступилася в двох сетах аргентинці Кларісі Фернандес. Також на цьому турі в одиночному та парному розрядах заявлена і Олена Татаркова, проте в кваліфікації українка поступилася. В парі О. Татаркова разом з А. Сугіямою в першому колі зіграють з бельгійсько-американським дуетом Енін – Шонессі.

Плавання

Тріюмфом українців Яни Клочкової та Олега Лисогора закінчився 7 квітня чемпіонат світу з плавання на коротікій відстані у Москві. Я. Клочкова та О. Лисогор вибороли 5 золотих медалей та встановили два рекорди. Всього ж на рахунку українців на змаганнях у 25-метровому басейні 7 медалей (ще дві бронзових) та четверте загальнокомандне місце. В активі господарів, плавців Росії, також 7 нагород, проте жодної золотої, і в результаті лише 12 загальнокомандне місце. Перемогли у командному заліку австралійці, на рахунку яких 18 медалей (10 золотих), на другому місці збірна США – 26 (8 золотих), на третьому – шведи – 10 (7 золотих).

Яна Клочкова у фіналі плавання на 400 м кролем фінішувала з новим рекордом Европи – 4,01.26 сек. Бронзові нагороди здобули Олександер Волинець і 16-річна Ірина Амшеникова.

Ручний м'яч

Володарем престижного трофею серед чоловічих команд – Чаші чемпіонів арабських країн з ручного м'яча став клюб „Африкан" зі столиці Тунісу, який вже третій рік очолює заслужений тренер України Леонід Захаров. Під керівництвом українського наставника „Африкан" за останні два роки двічі ставав чемпіоном Тунісу та здобув п'ять перемог у різноманітних турнірах.

Нагороди паралімпійцям

Кабінет міністрів України 8 квітня прийняв рішення про виплату грошових нагород за переможні місця українців, які змагатимуться на зимових чи літніх Паралімпійських іграх.

Відтепер вони отримуватимуть таку ж винагороду, як і переможці олімпіяд. Чемпіонові Паралімпійських ігор будуть виплачувати до 50 тис. долярів, за срібну медалю – до 30 тис., за бронзову – до 20 тис. долярів, тобто в два рази більше, ніж досі.

Пожертви на розвиток спорту в Україні просимо надсилати до УСЦАК на адресу: **680 Sandford Avenue, Newark, NJ 07106.**

ПОСТАТІ

Автор гимну Перемишля

Де срібнолентий Сян пливе,
Хрустальноводний Прут реве,
Де бистротечний наш Дністер,
Он там мій рай –
той рідний край
Григорій Цеглинський

Відома біблійна мудрість про каміння, яке за певних умов розкидають, а за інших збирають, пасує до періоду XIX і початку XX століття, коли українська інтелігенція почала інтенсивно прибирати те, що наше, національне, і поширювати його серед народу. До визначних діячів на цій площині належав Григорій Цеглинський – педагог, письменник та громадсько-політичний діяч України.

Григорій Цеглинський народився 1855 році у Калуші на Підкарпатті, де здобув початкову і середню освіту. Після закінчення Віденського університету почав працювати як викладач в Академічній гімназії у Львові, де включився до громадсько-освітньої праці. Бере активну участь в Руському педагогічному товаристві, яке займалося освітньо-виховною діяльністю і моральною та матеріяльною допомогою для учнів і студентів-українців.

Г. Цеглинський допомагав у виданні журналів „Дзвінок", „Учитель" , „Зоря". В своїх статтях Цеглинський критикував галицьке міщанство, місцеву шляхту й інтелігенцію за те, що вона активно не діяла для добра свого народу. Прикладом такої творчої діяльности можуть послужити його твори „Тато на заручинах", „Соколики", „Шляхта Ходачкова", „Лихий день", „Торгівля жемчугами", „Аргонавти".

Ця остання п'єса, спрямована на критику галицького духовенства, зокрема молодих священиків, і тому її зміст викликав критику на адресу автора. П'єси були ставлені в театрі „Руської Бесіди", який сам Цеглинський разом із однодумцями організував. Крім того, Цеглинський і Франко у своїх критичних статтях взаємно дораджували один одному і вказували на свої творчі помилки. ім'я Г. Цеглинського в період большевицької окупації України було замовчуване.

Крім широкої освітньої діяльности, він писав вірші, в яких вчив любити свою рідну землю, традицію своїх славних предків, а в першу чергу – батьківщину. До таких віршів належить „Де срібнолентий Сян пливе", який тодішній катехит перемиської учительської семінарії о. проф. Максим Копко поклав на музику, після чого вірш перетворився для перемишлян на гимн.

У 1888 році Цеглинський оселився в Перемишлі, де став першим директором Державної української гімназії, яка народжувалася до самостійного життя при тодішній польській середній школі. Йому ми завдячуємо заснуванням в Перемишлі Українського інституту для дівчат.

Особливий період в житті Г. Цеглинського починається від 1907 року, з його праці в австрійському парляменті у Відні на добро української справи. Під цю пору починає пробуджуватися українське селянство, починає активніше діяти товариство „Просвіта", НТШ під головуванням М. Грушевського, видається близько 800 томів різноманітних наукових і літературних публікацій, у всіх більших селах і містах ведеться наполеглива освітня праця в читальнях, а також активніше діє Українське педагогічне товариство.

Помер Г. Цеглинський у 1912 році, виконуючи важливу дипломатичну місію у Відні, на 57 році життя.

Ярослав Стех

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA

Ukrainian National Association Estate

Foordmore Road, Kerhonkson, New York 12446
Tel.: (845) 626-5641 • Fax: (845) 626-4638
www.soyuzivka.com • e-mail: sqss@aol.com

Табори і майстерні на Союзівці влітку 2002 р.

ТЕНІСОВИЙ ТАБІР

від суботи 22 червня, до четверга, 4 липня.

Для хлопців і дівчат віком 12-18 років
Харчування і нічліг, оплата за дитину
для членів УНСоюзу – 510 дол.
для не-членів – 560 дол.
Тенісова оплата для викладачів – 80 дол. від дитини.
Кошти забезпечення 30 дол. від дитини.
Приймаємо не більше, як 45 учасників!
Інструктори: Юрій Савчак і Ліда Савчак-Копач;
Керівник табору: Оля Черкас.

МАЙСТЕРНЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ТАНЦЮ

Від неділі, 4 серпня до суботи, 17 серпня

Традиційні українські народні танці для початкуючих, середніх та заавансованих танцюристів віком від 8-16 років, харчування і нічліг — оплата за дитину:
для членів УНСоюзу – 580 дол. за повний навчальний час,
для не-членів – 630 дол. за повний навчальний час.
Оплата для викладачів – 235 дол. від дитини.
Кошти забезпечення 30 дол. від дитини.
Чек за оплату для викладача слід виписувати на "UCDA INC." та висилати на Союзівку разом з оплатою за харчування і нічліг.
Директор: Рома Прийма-Богачевська.
Приймаємо не більше, як 60 учасників. Нікого не приймаємо без дозволу Р.Прийми-Богачевської і не менше, як на два тижні.

ТАБІР ДЛЯ ХЛОПЦІВ І ДІВЧАТ

Від суботи 6 липня, до суботи, 20 липня

Відпочинковий табір для хлопців і дівчат віком 7-12 років. Прогулянки, плавання, ігри, українські пісні і фольклор під безперервною опікою.
Харчування і нічліг – оплата за дитину:
для членів УНСоюзу – 330 дол. на тиждень.
для не-членів – 380 дол. на тиждень.
Додаткова оплата для опікунів/інструкторів:
– 30 дол. на тиждень від дитини.
Кошти забезпечення 15 дол. від дитини.
Приймаємо не більше, як 45 учасників на тиждень!
Керівик табору: Оля Черкас.

ЗАБАВНИЙ ЧАС „ЧЕМНОГО"

від неділі 7 липня, до п'ятниці 12 липня,
та від неділі 14 липня до п'ятниці 19 липня.

Присвячено для навчання англомовних діточок від 4-8 років про українську батьківщину.
Реєстрація/оплата для опікунів 135 дол. від дитини, якщо родичі перебувають на Союзівці.
Реєстрація/оплата для опікунів 175 дол. від дитини, якщо родичі не перебувають на Союзівці.
Оплата за реєстрацію включає сорочку, полуденок для дитини, та кошти забезпечення для дитини.
Навчанaня від 9:30 ранку до 1:30 по пол.
Інструктори: Маріянна Василик, Богдана Пузик, Андрій Оприско, Наталка Юнас, Оля Музика.

СПОРТОВИЙ ТАБІР

Спортові табори: плавання, гри копаного м'яча, теніс, відбиванка для дітей від 8 до 14 років.
від неділі, 21 липня, до неділі, 28 липня.
Харчування і нічліг – оплата за дитину:
для членів УНСоюзу – 265 дол.
для не-членів – 315 дол.
Додаткова оплата для інструкторів – 100 дол.
Кошти забезпечення 15 дол. від дитини.
Приймаємо не більше як 45 учасників.
Інструктори: Сергій Наливайко, Віктор Цимбал, Андрій Цимбал, Евген Кручовий.

Зголошення до всіх таборів і майстерень повинні бути зроблені заздалегідь. Місця надаються згідно із зголошеннями та одержанням 75 дол. завдатку від дитини/від табору. Належиться оплата в сумі 100 дол. від дитини/від табору (крім забавний час„Чемного"), які перебувають поза межою Союзівки. Завдаток стосується до цієї суми.

Союзівка відтягне 10 відсотків від ціни нічлігу/харчування тільки за 3-ій і 4-ий тиждень побуту на одному з наших таборів, або за другу дитину, яка бере участь в тому самому таборі.

Оплату за харчування і нічліг можете подати через банкову кредитну картку, чеком або готівкою. Оплату за викладачів та опікунів треба виписати чеком на Союзівку – „Таборова оплата". Наша оплата підвищена з огляду на вищі забезпеченеві кошти.

Таборовики, які залишать табір перед його закінченням, або які запізняться на табір, не дістануть жодного частинного звороту. Необхідно дістати довідку від секретаря відділу або від Головної Канцелярії УНС, що дитина є членом УНС, перед полагодженням таборових оплат.

Під гігієнічним оглядом, всі необхідні медичні довідки і листи-дозволу мусять бути доставлені не пізніше, як три тижні перед початком табору, інакше дитина стратить місце в таборі. Не дозволяється жодних вийнятків!

За дальшими інформаціями просимо звертатися до управи СОЮЗІВКИ.

Український Народний Союз не дискримінує нікого на підставі віку, раси, релігії, статі чи кольору шкіри.

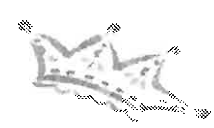
SOYUZIVKA

Святкуйте з нами 50 ліття СОЮЗІВКИ
Від 28 липня до 11 серпня 2002 р.

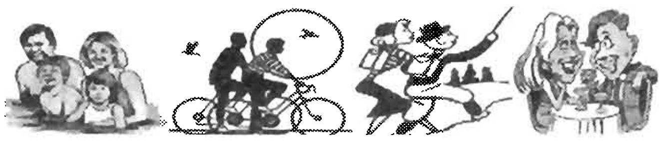

Розшукуємо колишніх працівників,

Тих котрі одружилися на Союзівці,

Колишніх Міс Союзівок,

Але найбільше ті Українські родини і наших приятелів,
для яких Союзівка була постійним місцем відпочинку і розваг.
Запрошуємо Усіх, плянуємо богато приємних заходів

20 % знижки на ціни за кімнату
замовлайте якнайскоріше
UNA Estate SOYUZIVKA
PO Box 529 Kerhonkson, NY 12446
845-626-5642 x 141

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ,
19 КВІТНЯ, 2002 Р.

Пасейк, Н. Дж. Місячні збори 42 Відділу УНС Т-ва ім. Т. Шевченка відбудуться о год. 7-ій веч. в УНДомі, при 237 Hope Ave. Тому що в місяці травні відбудеться Конвенція УНСоюзу, є багато різних справ до полагодження. Просимо всіх членів взяти чисельну участь.

Управа

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

П'ЯТНИЦЯ,
19 КВІТНЯ, 2002 р.

Нью-Йорк, Н.Й. Річні загальні збори пластового 450 Відділу УНС відбудуться о год. 6-ій веч. в домівці товариства „Самопоміч", 98 Second Avenue, New York, NY. На порядку зборів звітування, 35-та Конвенція УНС в Чикаго та вибір нової управи.

Христя Навроцька, голова
Мотря Мілянич, секретар,
тел.: (917) 841-0962

„СВОБОДА" запрошує до праці продавців реклами

Ви можете прислужитися громаді й українській пресі, збираючи рекламні оголошення та передплатників для „Свободи", а також продавати газету у Вашій місцевості, отримуючи при тому винагороду. За детальними інформаціями просимо звертатися до Марійки Осціславської на
тел.: **(973) 292-9800, дод. 3040**

Грошові перекази в Україну та по цілому світу за декілька хвилин

MICT MEEST

Тільки ми доставляємо гроші безпосередньо до рук адресата

MoneyGram International Money Transfer

10 ЗАМОВЛЕНЬ – 10.000 ДОЛАРІВ ГОТІВКОЮ

Зробіть десять замовлень через будь-якого представника корпорації "Міст" протягом поточного року - з 1 березня до 31 грудня - і ви стаєте учасником **супер-лотереї "Міст-Фортуна".** Головний приз - **10.000** доларів готівкою.

Також розігруються телевізори, відеомагнітофони, DVD та інші коштовні нагороди.

Корпорація МІСТ – вибір тих, хто добре рахує свої гроші!

ПАЧКИ

в Україну, Росію, країни СНД та по всій Східній Європі

Щоденна висилка контейнерів

Щохвилинний комп'ютерний контроль за виконанням Вашого замовлення

Підбираємо пачки з дому

РЕГІОНАЛЬНІ ПРЕДСТАВНИКИ:

MEEST Corporation Inc.	MEEST-AMERICA	MEEST KARPATY	MEEST-CALIFORNIA	MEEST-ALBERTA
97 Six Point Road	609 Commerce Rd.	2236 W. Chicago Ave.	500 E.Harvard Str.	10834-97 Street
Toronto,ON M8Z 2X3	Linden NJ 07036	Chicago, IL 60622	Glendale, CA 91205	Edmonton, AB T5H 3M3
Tel.:(416)236-2032	Tel (908) 474-1100	Tel.:(773) 489-9225	Tel.:(818)547-4910	Tel (780) 424-1777
1 (800) 361-7345	1 (800) 288-9949	1 (800) 527-7289	1 (800) 617-2545	1-800-518-5558

За агентом у вашій місцевості дзвоніть безкоштовно **1-800-288-9949**

УВАГА! УВАГА! УВАГА!

СЕКРЕТАРІ ВІДДІЛІВ ТА ОРГАНІЗАТОРИ УНСОЮЗУ

УНСоюз проголошує передконвенційну організаційну кампанію, від січня 2002 р. до 30 квітня 2002 р. Запрошуємо всіх секретарів, організаторів, радних, членів, та вибраних делегатів на 35-ту Конвенцію взяти участь в цій кампанії.

ПЕРША НАГОРОДА: 500 дол. купон на подорож в Україну (Dunwoodie Travel Agency) або 500 дол. пенсійна грамота в УНСоюзі (UNA Annuity Policy).

Вимагається 15 нових членів з мінімальною річною вкладкою на суму 2,000 дол.

ДРУГА НАГОРОДА: 300 дол. пенсійна грамота в УНСоюзі (UNA Annuity Policy for $300)

Вимагається 10 нових членів з мінімальною річною вкладкою на суму $1,500 дол.

ТРЕТЯ НАГОРОДА: 100 дол.

Вимагається 5 нових членів з мінімальною річною вкладкою на суму $1,000 дол.

* Кляса Т-23 не зараховується до передконвенційної кампанії.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ ВІДСОТКИ НА ПЕНСІЙНІ ГРАМОТИ

ВІД 1 ЖОВТНЯ 2001 р.

Одноразові і гнучкі пенсійні пляни Відсотки в першому році – нові аплікації (відсотки ґарантовані на один рік)	6.00%
Одноразові і гнучкі пенсійні пляни (ІСНУЮЧИХ ГРАМОТ) $100,000.00 або більше	5.50%
$50,000.00 – $99,999.99	5.25%
$100.00 – $49,999.99	5.00%
Гнучка 10 пенсійна грамота (в другому році)	5.25%

Не ризикуйте своїми пенсійними фондами. Біржа іде в гору і в долину, але Ваші пенсійні фонди повинні бути забезпечені проти таких змін. Пенсійні грамоти УНС запевняють Вам постійний зріст.

За інформаціями про наші пенсійні пляни телефонуйте безкоштовно на:

1-800 253-9862 дод. 3013

e-mail Sales@unamember.com

Український Музей

має шану запросити Вас на відкриття виставки

ОРНАМЕНТ — НЕ ЗЛОЧИН

Сецесія у львівській архітектурі

Неділя 28 квітня 2002 р.
2-га год. по пол.

Виставку підготував
д-р Ігор Жук
Історик мистецтва,
Львів, Україна

Виставка триватиме до
28 липня 2002 р.

Український Музей
203 Second Avenue
New York, NY 10003 • 212 228-0110
E-Mail: info@ukrainianmuseum.org
web site:www.ukrainianmuseum.org

Український Народний Союз

Ukrainian National Association, Inc.

Низькі Рати!

УНСоюз уділяє своїм членам по доступних відсотках Гіпотечні позички

MORTGAGES

Потелефонуйте сьогодні!

(800) 253-9862 дод. 3036

Українська Федеральна Кредитова Кооператива

"САМОПОМІЧ"

Філядельфія - Скрантон - Трентон

ПОЗИЧКИ на НОВІ і ВЖИВАНІ АВТА!

NEW CAR LOAN SPECIALS starting at	***USED CAR LOAN SPECIALS*** starting at
4.99% APR	**5.99% APR**

NEW 0% DOWN – TERMS: 36 months/4.99% APR, 48 months/5.49% APR, 60 months/5.99% APR

USED **(no more than 2 years old) 20% down – Term: 48 months**

FIXED RATE LIMITED TIME OFFER CONTACT US FOR DETAILS

UKRAINIAN SELFRELIANCE FEDERAL CREDIT UNION

Philadelphia - Scranton - Trenton

1-888-POLTAVA -- ukrcreditunionphila.com

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

ЛУЇС НАЙҐРО - директор
Родина ДМИТРИК

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N.Y.10009
(212) 674-2568

LYTWYN & LYTWYN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуга ЩИРА і ЧЕСНА.
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey.
Також займаємося похоронами на цвинтарі в Бавнд Бруку і перенесенням Тлінних Останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Avenue
(corner Stanley Terr.)
UNION, N.J. 07083
(908) 964-4222
(973) 375-5555

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що дня 7 квітня 2002 р., з волі Всевишнього відійшла у вічність наша дорога МАМА, СЕСТРА, БРАТОВА і ТЕТА

бл. п.

СТЕФАНІЯ ІВАННА ЦЕГЕЛЬСЬКА

з дому КАШУБИНСЬКА

нар. 23 лютого 1916 р. в Угринові, повіт Сокаль, Україна

Неструджена працівниця на церковній і народній ниві в Клівленді, Огайо і Ст. Пітерсбургу, Фла. Довголітня членка і колишня голова 33 відділу СУА в Клівленді. Основниця і голова сестрицтва св. Ольги в Ст. Пітерсбургу, Фла.

ПАРАСТАС відбувся 9 квітня 2002 р., о год. 6-ій веч. в похоронному заведенні Anderson Mc Queen, St. Petersburg.

В Пармі, Огайо відбудеться ПАРАСТАС 19 квітня 2002 р. в похоронному заведенні Колодій-Лазута.

ПОХОРОН з катедри св. Йосафата, 20 квітня 2002 р. на цвинтар свв. Апостолів Петра і Павла, Парма, Огайо.

Залишені в смутку:

сини	– ІГОР з дружиною ВАРКОЮ
	– РОМАН
сестра	– ІРИНА КАШУБИНСЬКА
швагер	– ЮРІЙ ЦЕГЕЛЬСЬКИЙ з дружиною НАТЕЮ і родиною
швагерка	– МАРІЯ КАЛЬБА з родиною
кузинки	– з КАРПЯКІВ, СМУЛКІВ і ЛЕСКІВ з родинами

Замість квітів на могилу
просимо складати датки на українську греко-католицьку Академію у Львові, на український греко-католицький собор у Києві
або
на інші добровільні цілі.

Dr. & Mrs. Ihor Cehelsky, 126 South Bedford Road, Pound Ridge, NY 10576
Iryna Kashubynska, 5620 W. 24 St., Apt. 210, Parma, OH 44134

У 40-ий ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої невіджалуваної і незабутньої КУЗИНКИ

бл. п.

ГАЛИНИ ЯРОШ

з дому ГРИГОРОВИЧ

була відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА з ПАНАХИДОЮ
в середу, 10 квітня 2002 р. о год. 10-ій ранку
в українській православній церкві Всіх Святих,
в Нью-Йорку.

Відбулася також коротка трапеза.
Родина просить молитовного злучення з нами за спокій душі упокоєнної нашої Кузинки

Вічна їй пам'ять!

У ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУСІ

бл. п.

ЛІДІЇ КУЗЬМИЧ

з дому ПАТКОВСЬКА

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖБИ
20 квітня 2002 р.

у греко-католицьких храмах в:
Денвері, Кольорадо і в Коломиї, Україна

муж	– РОСТИСЛАВ
дочки	– АННА ВИНАР з мужем ЛЮБОМИРОМ
	– ХРИСТИНА
внучка	– НАТАЛКА ВИНАР

Вічна Її пам'ять!

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.

проф. д-ра медицини

МАРІЯНА СВЯТОСЛАВА ЮЗИЧА

(1928 – 2001)

були відслужені

ПОМИНАЛЬНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ В:

соборі св. Юра, Львів;
соборі св. Йосафата, Клівленд;
соборі св. Миколая, Чикаґо;
церкві Непорочного Зачаття, Дітройт;
церкві св. Йосафата, Воррен;
церкві св. Івана Хрестителя, Дітройт;
церкві св. Миколая, Торонто.

Приятелів і знайомих про молитви за спокій душі Покійного просять:

дружина	– ХРИСТИНА
син	– д-р МАРКО з дружиною д-р НАДЕЮ
дочки	– д-р РЕНАТА з мужем д-ром ЮРІЄМ КУЦИМ
	– д-р ЛІДА з нареченим МАРКОМ
внуки	– АЛЕКСАНДЕР, МАРКО, ХРИСТИНКА-МАРІЯННА і ДАНИЛКО

ДОДАТОК ДО ПОЖЕРТВ В ПАМ'ЯТЬ ТРАГІЧНО ЗАГИНУТОГО

ОЛЕГА ВЕНГЕРЧУКА-ЧОРНОГО

НА КАТОЛИЦЬКУ ПАТРІЯРХАЛЬНУ КАТЕДРУ В КИЄВІ:
Лідія і Петро Матіяшек – 200 дол., Марко Сидорак – 200 дол., Владика Василь Лостин – 100 дол., Наталка Коваль – 100 дол., Марія Луцик – 50 дол., Мирослава Вишивана – 50 дол.
НА ПРЕС-ФОНД „НАЦІОНАЛЬНОЇ ТРИБУНИ":
Стефанія Чорна-Досінчук – 100 дол. проф. Павліна Данчук – 50 дол., Марія Лавро – 40 дол., Корнель і Марія Василики – 40 дол., Любов Сілецька – 20 дол.

Родина пок. Олега складає сердечну подяку усім за щедрі пожертви.

ГОЛОВНА УПРАВА ТОВАРИСТВА „БОЙКІВЩИНА"
ділиться сумною вісткою з членством, друзями і українським громадянством, що в суботу, 23 березня 2002 р., несподівано відійшов у вічність довголітній член Т-ва „Бойківщина", заступник голови

бл. п.

МИРОН БАРАНЕЦЬКИЙ

ПОХОРОННУ СЛУЖБУ БОЖУ відправлено 26 березня 2002 р. в церкві св. Йосафата у Філядельфії, Па. Тіло Покійного спочило на цвинтарі св. Марії у Факс Чейсі.
Горем опечаленій родині Покійного складаємо щиросердечне співчуття.

ГОЛОВНА УПРАВА Т-ВА „БОЙКІВЩИНА"

Ділимося болючою вісткою, що 5 квітня 2002 р. відійшла у вічність

бл. п.

ІВАННА СТЕФАНІЯ КОЦЬ

дів. БЕҐЕЙ

нар. 15 березня 1911 р. у Львові.

Учителька, пластунка, член СУНМ, ОУН. Дворічний в'язень процесу Перацького, за переховування Г. Мацейка, який убив цього міністра Польщі у 1933 р. за переведення пацифікації українців Галичини у 1930 р.
Директор дому сиріт та шкіл у Штравбінгу, Дегендорфі, Ляндсгуті. Урядовець відділу дітей у головній квартирі IPO в Бад Кіссінген.
Співорганізатор пластової станиці й школи українознавства в Джерзі Сіті, там же довголітня працівниця Українського Народного Союзу.
Член Союзу Українок, Ліги Меценатів України, Лавреат премії ім. Євгена Чикаленка.
Фундатор розбудови Бібліотеки ім. Василя Стефаника у Львові.

Похорон відбувся 8 квітня 2002 р. з церкви св. Івана Хрестителя в Гантері на український цвинтар в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
муж – МАРІЯН
братанок – ЕВСТАХІЙ БЕҐЕЙ з дружиною ОДАРКОЮ та дітьми МАРКОМ і ЛЕСИКОМ
кузини у Львові – БОГУСЛАВА, ЛІНА, РОМАН КРИВОРУЧКИ
родина – МАРІЯ КОЦЬ-ГАВРИЛКО ВАСИЛЬ, РОМАН, ЛЮБОМИРА, ЛЕСЯ, КАТРУСЯ КОЦЬ, ЛЕСЯ СЕНЕНКО, БОДНАР ІВАН, ДАРІЯ, ВАСИЛЬ, ОКСАНА, ЮЛЯ, ЦЕГЕЛИК АНДРІЙ, ІРИНА, ГАЛИНА.

Вічна Її пам'ять!

UKRAINIAN YOUTH ENSEMBLES CORPORATION (YMA)
УКРАЇНСЬКІ МОЛОДІЖНІ АНСАМБЛІ
P.O. Box 37, Station D,
Toronto, Ontario M6D 3J5
2399 Cawthra Road, Suite 104,
Mississauga, Ontario L5A 2W9

Українські Молодіжні Ансамблі з глибоким жалем діляться сумною вісткою з громадянством, що 22 березня 2002 р. в Торонто, Канада, на 80-му році трудолюбивого життя, з волі Всевишнього, відійшов у вічність

наш мистецький керівник і дириґент, визначний, активний, талановитий організатор хорового мистецтва, композитор і гармонізатор народних підпільних, революційних, повстанських пісень, кантат, автор ряду інструментацій на духову оркестру, довголітній мистецький керівник і дириґент ряду хорів і оркестр в Україні та у діяспорі, один з головних сучасних діячів національно-громадського життя в діяспорі й Україні, світла постать – палкий патріот України

св. п.

мґр. ВАСИЛЬ КАРДАШ

нар. 22 січня 1923 р. в Новосілці, пов. Підгайці, обл. Тернопіль, в родині Івана і Теклі (з р. Пюрків).

Багатолюдна ПАНАХИДА 25 березня і похоронні відправи, Архиєрейська СЛУЖБА БОЖА і чин похорону відбулися з участю Владики Кир. Ізидора Борецького в сослуженні священства усіх Церков м. Торонто і Брамптону при співучасті хорів: „Оріон", „Левада" та оркестри „Авангард", як також членів хору „Прометей".
ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 26 березня в УКЦ св. Покрови в Торонто.

Залишеним в глибокому смутку:
дружині ЛЯРИСІ, доньці ВІРЛЯНІ і синові АДРІЯНОВІ з родинами складаємо вислови глибокого співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 3 квітня 2002 р. відійшла у вічність на 88-му році життя наша улюблена ДРУЖИНА, МАМА і БАБУСЯ

бл. п.

СОФІЯ РОЖАНКОВСЬКА

з дому МАЛАХОВСЬКА

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 6 квітня 2002 р. в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку та на цвинтарі св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишилися у глибокому смутку:
чоловік – ЯРОСЛАВ
доньки – ІРИНА з чоловіком ЮРІЄМ КОВАЛЕМ
– ІСЯ КЛЮФАС з донькою АЛОЮ

Вічна Її пам'ять!

В пам'ять покійної Софії родина просить складати пожертви на Український Музей в Нью-Йорку або на К.Л.К.

З глибоким сумом повідомляємо, що в суботу, 16 березня 2002 р. у Бінгамптоні, Н.Й. відійшов у вічність наш дорогий БАТЬКО та ДІДО

бл. п.

ЄВГЕН СКАРВІНКО

нар. 1920 р.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 20 березня 2002 р. в українській православній церкві св. Івана в Джансон Ситі, Н.Й., а тіло похоронено на місцевому цвинтарі.

У глибокому смутку залишилися:
діти – ГАНЯ, ЮРКО, ҐЕНЬО і АДРІЯН з родинами
сестра – ЕЛІЗАБЕТА з родиною в Польщі
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді, Україні і Польщі.

Вічна Йому пам'ять!